

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
щодо забезпечення
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
„ІНВЕСТИВАННЯ”
(для бакалаврів, спеціалістів)

МАУП

Київ - 2016

Підготовлено доцентом кафедри банківської та страхової справи Тімко Н.І.

Затверджена на засіданні кафедри банківської і страхової справи
(Протокол № 11 від 21.04.2016 р.)

*Схвалено Вченою радою Інституту міжнародної економіки та фінансів ім.Святої
Великої княгині Ольги МАУП (протокол №8 від 28.04.16)*

Тімко Н.І. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни „Інвестування” (для бакалаврів, магістрів) - К.: МАУП, 2016. - 52 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, загальні рекомендації щодо організації самостійної роботи, тематичний план, зміст дисципліни “Інвестування” по модулях, контрольні та дискусійні питання до семінарських завдань, практичні завдання для аудиторної та позааудиторної роботи, завдання для самостійної роботи, тестові питання , список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Ефективність виробництва, маркетингу, фінансової діяльності та всієї сфери економіки взагалі обумовлена вмінням своєчасно і ефективно вкласти в виробництво, в послуги та інші види будь-якої підприємницької та непідприємницької діяльності фінансові, матеріальні, інтелектуальні та інші кошти та ресурси, з метою як в найкоротші строки, з найменшими ризиками та з найменшими втратами, отримати як можливо найбільший прибуток.

В реальності існує безліч напрямків і об'єктів, які можуть бути привабливі для будь-якого інвестора. В світі використовуються різноманітні інвестиційні інструменти, які обертаються на інвестиційних ринках які мають різні характеристики, прибутковість, характеризуються різними ризиками. Як правило, вкладені кошти не завжди приносять результати які були очікувані. Це пов'язано з різноманітними факторами і чинниками до яких відноситься інфляція, ліквідність, ризики, характер інвестора, економічний та інвестиційний клімат та ін. Тобто вкладені кошти мають властивість втрачати свою купівельну спроможність з часом. Завдання інвесторів і інвестиційних менеджерів вибрати найбільш привабливі і ефективні об'єкти інвестування. Саме механізми та інструменти вкладання різноманітних матеріальних та інтелектуальних цінностей в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, які реалізуються з метою отримання максимального прибутку і збереження вартості капіталу, і вивчає дисципліна „Інвестування”.

Інвестиції плануються і для забезпечення ефективної віддачі потребують контролю. Тобто пов'язані з бізнес-плануванням. Тому задача курсу «Інвестування» - ознайомитися з методологією бізнес-планування, призначенням і функцією бізнес-планів, їх структурою, а також отримати навички їх розрахунку і фінансово-економічного обґрунтування.

Інструментами залучення інвестицій є різноманітні цінні папери, найпоширенішими з яких є акції, облігації, векселі, депозитні сертифікати та ін. Студенти, які вивчають дисципліну «Інвестування» повинні ознайомитися з цими цінними паперами, їх класифікацією, визначенням, оцінкою, особливостями використання.

Мета дисципліни «Інвестування»—надати студентам фундаментальні теоретичні і практичні основи для розуміння стратегії, організації, інструментів та механізмів інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання; сформувані розуміння багатогранного впливу інвестиційного процесу на підвищення конкуренто здатності підприємства, галузі, національної економіки.. У відповідності з метою курсу «Інвестування» основними його завданнями є:

- ✓ визначити економічний зміст інвестування, його основні форми, об'єкти;
- ✓ провести класифікацію інвестицій та визначити їх особливості;
- ✓ проаналізувати специфіку діяльності суб'єктів і інститутів інвестиційного ринку;
- ✓ визначити правове поле інвестиційної діяльності України;
- ✓ розглянути методологічного інструментарію інвестування;
- ✓ розглянути і визначити основні інвестиційні інструменти і ринки;
- ✓ визначити принципи формування інвестиційної стратегії і тактики інвестора;

- ✓ засвоїти принципи і методи інвестування в цінні папери;
- ✓ засвоїти принципи і методи інвестування в реальні активи;
- ✓ розглянути методологію розробки бізнес-планів;
- ✓ розглянути основні інвестиційні джерела та сформувати навички вірно аналізувати їх переваги та недоліки та добирати;
- ✓ сформувати навички оцінки ефективності вкладання інвестиційного капіталу.

Важливою складовою роботи студентів є самостійна підготовка ними матеріалів, питань, завдань із кожної теми навчального курсу. Оскільки навчальним планом передбачено виділення навчального часу для самостійної роботи студентів, частина обов'язкового програмного матеріалу виноситься на самостійне вивчення студентів.

Самостійна робота є обов'язковою при підготовці до практичних занять, для складання заліку з навчальної дисципліни, тому вона повинна мати систематичний та плановий характер і обов'язково завершуватись перевіркою знань студентів.

Самостійна робота є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння знань. Значно підвищується значення та статус самостійної роботи при введенні кредитно – модульної технології навчання, за якою скорочується обсяг аудиторної роботи.

Мета самостійної роботи – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості - умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Форми самостійної роботи:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- самостійна робота з підручником, науковою та періодичною літературою;
- вивчення та аналіз законодавчих та нормативних документів;
- пошук і опрацювання матеріалів через мережу Інтернет;
- узагальнення та аналіз фактичних даних;
- проведення самостійних наукових досліджень;
- підготовка аналітичних записок, доповідей, рефератів, презентацій;
- виконання індивідуальних завдань;
- написання контрольних робіт;
- підготовка до заліку.

Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи із дисципліни „Інвестування” розроблені відповідно до програми курсу „Інвестування” для студентів напрямку підготовки 050 „Економіка і підприємництво” освітньо–кваліфікаційних рівнів „бакалавр”, „спеціаліст”. Методичні рекомендації призначені для підготовки до практичних та семінарських занять, самостійної та індивідуальної роботи над дисципліною, підготовки до заліку, студентів як стаціонарної, так і заочної форми навчання.

Відповідно до програми курсу збірник містить завдання по основних розділах курсу „Інвестування”.

**Тематичний план дисципліни
„ІНВЕСТУВАННЯ”**

№ п/п	Назва змістового модуля і теми
	<i>Змістовий модуль 1. Методологічні основи інвестування</i>
1.	Економічна суть та форми інвестування
2.	Структура інвестиційного ринку. Державне регулювання інвестиційної діяльності
	<i>Змістовий модуль 2. Методологічний інструментарій інвестування</i>
3.	Методологічний інструментарій інвестування
4.	Інвестиційні інструменти і їх оцінка
	<i>Змістовий модуль 3. Інвестиційна стратегія і тактика</i>
5.	Формування інвестиційної стратегії і тактики інвестора
6.	Інвестування в матеріальні активи. Бізнес - планування
8.	Основні джерела фінансування бізнес-проектів
7.	Формування портфеля цінних паперів і управління ним
Разом годин: 120	

МАУП

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ „ІНВЕСТУВАННЯ”

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні основи інвестування

Тема 1. Економічна суть та форми інвестування.

Глобалізація та інтернаціоналізація світової економіки. Економічна сутність інвестицій. Роль інвестицій в розвитку економіки країни. Інвестування – чинник підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства, галузі, національної економіки. Інвестиційний мультиплікатор. Фактори, які впливають на обсяги інвестицій (інфляція, ризики, процентна ставка, час, прибуток).

Поняття “інвестиція”. Види та форми інвестицій. Класифікація інвестицій (за об’єктом вкладання, за характером участі інвестора, за терміном, за територіальною ознакою тощо). Реальні і фінансові інвестиції: сутність та особливості. Валові і чисті інвестиції. Капітальні та поточні інвестиції. Прямі та портфельні інвестиції. Кількісні критерії прямих інвестицій. Горизонтальні та вертикальні прямі інвестиції. Інвестиційні цілі прямого інвестування (засновницькі, доповнюючі, зміцнюючі, раціоналізаторські інвестиції). Інвестиції в інтелектуальну власність (виключну, інформаційну, ліцензійну). Інноваційна форма інвестування. Закордонні та іноземні інвестиції.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Поняття інвестиція.
2. Фінансові інвестиції та їх особливі ознаки.
3. Реальні інвестиції та їх особливі ознаки.
4. Джерела інвестицій оновлення та розширення.
5. Капітальні інвестиції.
6. Кількісні критерії прямих інвестицій.
7. Різниця між горизонтальними і вертикальними прямими інвестиціями.
8. Портфельні інвестиції. Відмінності між портфельними та прямими інвестиціями.

Дискусійні питання до семінарського заняття:

1. Тенденції розвитку світового господарства, що обумовлюють активізацію інвестиційної діяльності.
2. Які фактори обумовлюють надзвичайну важливість створення ефективних інвестиційних механізмів на Україні?
3. Іноземні прямі інвестиції: вплив на економіку країни, форми, особливості реалізації на українському ринку.
4. Інтелектуальні інвестиції: характеристика видів, об’єктів, способів придбання.
5. Значення інноваційної діяльності для підвищення конкурентоздатності підприємства, галузі, національної економіки. Етапи та умови розвитку інноваційної діяльності.

Питання для самостійного вивчення:

1. Інвестиції в інтелектуальну власність: види, об'єкти, способи передачі.
2. Інноваційна форма інвестування: поняття інновація, інноваційний процес, етапи інвестиційного циклу [59]

Теми рефератів:

1. Ефект інвестиційного мультиплікатору і його значення для розвитку економіки і підприємництва.
2. Регулювання прав інтелектуальної власності на Україні та способи їх передачі.
3. Організаційні форми передачі технологій в інвестиційній діяльності.
4. Форми і види іноземних інвестицій, що можуть бути реалізовані на Україні.

Література [7; 21; 22;24; 28;30-32;39-42; 48; 51; 53;54; 61; 63;64; 72;73;78; 97; 102; 113]

Тема 2. Структура інвестиційного ринку. Державне регулювання інвестиційної діяльності

Інвестиційний ринок та його інфраструктура. Класифікація інвестиційних ринків. Ринки інвестиційних ресурсів та інвестиційних товарів. Елементи інвестиційного ринку: попит, пропозиції, ціна, кон'юнктура і конкуренція, їх взаємозв'язок. Суб'єкти інвестиційної діяльності. Інституційні інвестори. Інвестиційне середовище і інвестиційний процес. Інвестиційний клімат (інвестиційний потенціал та його складові, характеристика інвестиційних ризиків). Міжнародні рейтинги (Euromoney, Institutional Investment тощо).

Кількісний аналіз світових потоків прямих інвестицій. Індекс припливу в країни прямих іноземних інвестицій, ЮНКДАТ- індекс стану припливу прямих іноземних інвестицій, ЮНКТАД - індекс потенційного припливу прямих інвестицій.

Правове поле забезпечення інвестиційної діяльності. Форми та важелі впливу держави на інвестиційну діяльність (прямі і непрямі). Інструменти впливу, що пов'язані з торгівельними заходами (тарифні або кількісні обмеження, національні стандарти, регіональні угоди про вільну торгівлю, зони експортного виробництва). Засоби впливу на інвестиційну діяльність. Змінні засоби прямого впливу з обмеженою сферою дії (бюджетне фінансування на безповоротній основі; бюджетне кредитування; управління процесами приватизації; часткове фінансування державою інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки тощо). Змінні засоби непрямого впливу (грошово-кредитна, амортизаційна, цінова, валютна політика). Інструменти податкового стимулювання. Інструменти фінансового стимулювання (прискорена амортизація, пільгові кредити, інвестиційні гарантії, безвідсоткові кредити). Індикативне планування інвестиційної діяльності.

Вільні економічні зони. Порядок створення, функціонування та ліквідації ВЕЗ. Світовий досвід створення ВЕЗ.

Вплив міжнародних інституцій на інвестиційну діяльність (ЮНКДАТ, СТО, ОЕСР), БАГІ, МЦІУС, МОП).

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Структура інвестиційного ринку.
2. Характеристика суб'єктів інвестиційного ринку.
3. Складові характеристик інвестиційного клімату.
4. Характеристика форм прямого та непрямого впливу держави на інвестиційну діяльність.
5. Характеристика типів вільних економічних зон (зовнішньоторгівельних, галузевих, комплексні (спеціальних) зон виробничого характеру).

Дискусійні питання до семінарського заняття:

1. Характеристика інвестиційного клімату України. Місце в системі міжнародних рейтингів.
2. Динаміка іноземного інвестування в економіку країни: напрями, проблеми і перспективи.
3. Чому вільні економічні зони розглядаються як форма активізації інвестиційної діяльності? Які типи ВЕЗ Ви знаєте? Які об'єктивні та суб'єктивні фактори стримують створення ВЕЗ в Україні?

Питання для самостійного вивчення:

1. Порядок створення і функціонування вільних економічних зон на Україні.
2. Міжнародні інститути, що впливають на реалізацію інвестиційної діяльності [114; 128]

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Підбір статистичних матеріалів, що свідчать про динаміку руху прямих інвестицій та закордонних інвестицій на Україні (за географічною, галузевою, регіональною ознаками, динаміка по періодах). На основі зібраних даних зробіть висновки про особливості участі України в процесах міжнародної інвестиційної діяльності.

Завдання 2. Наведіть конкретні приклади виходу на український ринок багатонаціональних компаній та проаналізуйте їх вплив на національну економіку.

Теми рефератів:

1. Динаміка залучення іноземних інвестицій на Україні. Порівняльний аналіз з іншими країнами (за вибором).
2. Особливості функціонування спільних підприємств в Україні.
3. Діяльність транснаціональних корпорацій на українському ринку (на основі конкретної компанії).
4. Вплив міжнародних інститутів на міжнародну інвестиційну діяльність (Багатостороннє агентство гарантування інвестицій, Міжнародна фінансова корпорація тощо).
5. Міжнародні рейтинги, що використовуються для оцінки інвестиційної привабливості національних економік.
6. Місце України в системі міжнародних рейтингів, що визначають привабливість інвестиційного клімату країни.

7. Досвід функціонування вільних економічних зон, як чинника стимулювання інвестиційної діяльності (на конкретному прикладі, за вибором).

8. Використання змінних засобів прямого впливу на стимулювання інвестиційної діяльності в Україні.

9. Використання змінних засобів непрямого впливу на стимулювання інвестиційної діяльності в Україні.

10. Методи і механізми селективного регулювання іноземної інвестиційної діяльності.

11. Основні завдання БАГІ в сфері стимулювання інвестиційної діяльності та його механізм.

12. Стимули інвестиційної діяльності, що реалізуються через державну політику.

Література [4; 7; 21; 22;24; 28;30-32;39-42;48; 51;53;54; 61;63;64; 72;73;78; 97; 102; 113; 114; 128]

Тестове завдання до модуля 1

В питаннях 1-5 встановіть відповідність видів та форм інвестицій до визначення. Наприклад: якщо поняття 1 передбачає зміст, що розкривається у визначенні В, відповідь записується: 1-В.

1.	Фінансова інвестиція	А	здійснення капітальних або фінансових інвестицій за рахунок доходу (прибутку), отриманого від інвестиційної операції
2.	Капітальна інвестиція	Б	внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права, що гарантуються цінним папером, емітованим такою особою
3.	Реінвестиція	В	вкладання капіталу у засоби виробництва та ті, що спрямовані на приріст матеріально-технічних запасів
4.	Пряма інвестиція	Г	придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів на фондовому ринку
5.	Портфельна інвестиція	Д	придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності, основних та нематеріальних фондів, які підлягають амортизації
6.	Реальна інвестиція	Є	придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів, як фондового так і грошового ринку

7. Інвестори – це суб'єкти інвестиційної діяльності, які:

а) приймають рішення про вкладання власних коштів в об'єкти інвестування;

- б) приймають рішення про вкладання власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування;
- в) забезпечують реалізацію інвестицій, виступаючи в ролі кредиторів;
- г) приймають рішення про вкладання коштів на підставі доручення кредитора.

8. Якщо прями́й інвестор володіє більш як 50% капіталу в іноземному володінні компанії, то воно визначається як:

- а) філія;
- б) дочірня компанія;
- в) асоційована компанія.

9. Обсяг валових інвестицій відрізняється від обсягу чистих інвестицій розміром:

- а) амортизаційного фонду;
- б) виплачених податків;
- в) зміни цін;
- г) використання в інвестиціях позичкових коштів.

10. Значення Індексу припливу в країни прямих іноземних інвестицій більше 1 свідчить:

- а) про відносні успіхи країни в залученні іноземного капіталу, порівняно з можливим, що зумовлений потенціалом країни;
- б) про те, що країна недоотримує іноземний капітал, порівняно з можливим, що зумовлений потенціалом країни.

11. За якої умови майно іноземного інвестора, що ввозиться в Україну, звільняється від обкладання митом:

- а) якщо воно є внеском інвестора до статутного фонду підприємства з іноземною інвестицією;
- б) якщо майно ввозиться на термін не менше 3 років з метою інвестування на підставі зареєстрованих договорів (контрактів);
- в) якщо майно ввозиться з метою реалізації;
- г) якщо майно ввозиться іноземним інвестором для власного споживання.

12. За мінімальним кількісним критерієм інвестиція класифікується як пряма., якщо:

- а) інвестору належить не менше 5% акцій підприємства з достатнім правом участі в управлінні; ;
- б) інвестору належить не менше 10% акцій підприємства з достатнім правом участі в управлінні; ;
- в) інвестору належить не менше 51% акцій підприємства ;
- г) інвестор володіє 100% акцій підприємства.

13. Інститут спільного інвестування, що існує у вигляді відкритого акціонерного товариства (залучає капітал через випуск власних акцій – простих іменних, що розміщуються шляхом відкритої підписки) і здійснює діяльність виключно в галузі спільного інвестування, є:

- а) пайовим інвестиційним фондом;
- б) корпоративним інвестиційним фондом.

14. Порівняно до реальних інвестицій, фінансові визначаються:

- а) високою здатністю генерувати прибуток;

- б) високим ризиком морального застаріння;
- в) високим ступенем проти інфляційного захисту;
- г) високою ліквідністю.

15. Якщо загальний річний обсяг капітальних вкладень в економіці країни менший від загального обсягу амортизації основних фондів. Чи можна говорити про розширене відтворення в економіці:

- а) так;
- б) ні;
- в) залежить від інших умов.

16. Прямі інвестиції в галузі, що належать до різних стадій виробництва окремого продукту, є:

- а) горизонтальними прямими інвестиціями;
- б) вертикальними прямими інвестиціями.

17. До змінних засобів непрямого впливу на стимулювання інвестиційної діяльності відносяться:

- а) бюджетне фінансування на безповоротній основі;
- б) грошово-кредитна політика;
- в) амортизаційна політика;
- г) бюджетне кредитування;
- д) всі зазначені в пунктах а, б, в, г і д;
- є) зазначені в пунктах а і г;
- ж) зазначені в пунктах б і в;
- з) зазначені в пунктах б, в і г.

18. Оподаткування підприємств з часткою участі іноземного інвестора на Україні здійснюється на пільгових умовах:

- а) так;
- б) ні;
- в) за умови, що частка участі іноземного інвестора у статутному фонді складає не менше 10%;
- г) за умови, що частка участі іноземного інвестора у статутному фонді складає не менше 25%.

19. Порівняно до фінансового, особливостями реального інвестування є:

- а) високий рівень ліквідності;
- б) низька здатність генерувати прибуток;
- в) високий ступінь проти інфляційного захисту;
- г) низький рівень проти інфляційного захисту.

20. Інституційним інвестором, що здійснює прямі інвестиції з метою отримання повного контролю, є:

- а) фінансова група;
- б) інвестиційна компанія;
- в) холдингова компанія;
- г) фінансова компанія.

21. Зі збільшенням вартості кредитних ресурсів у країні обсяг інвестицій:

- а) зростає;

- б) зменшується;
- в) залежить від інших економічних умов.

22. Міжнародна організація основна мета якої стимулювання прямих іноземних інвестицій у країни, що розвиваються, шляхом усунення перешкод некомерційного характеру (надання іноземним інвесторам страхових гарантій проти некомерційних ризиків, надання інформаційних послуг щодо поліпшення інвестиційного клімату), це така організація, як:

- а) Організація економічного співробітництва та розвитку;
- б) Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних суперечок;
- в) Багатостороннє агентство гарантування інвестицій;
- г) Конференція ООН з торгівлі та розвитку.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Методологічний інструментарій інвестування

Тема 3. Методологічний інструментарій інвестування

Концепція вартості грошей. Теорія граничної ефективності інвестування (Кейнс). Принципи оцінки вартості грошей. Поняття грошових потоків. Чистий прибуток. Амортизаційні відрахування. Методи нарахування амортизації.

Майбутня і теперішня вартість грошей. Прості і складні проценти. Дисконтний множник і дисконтування грошових потоків. Властивості ринкової вартості. Поняття «ануїтет». Теперішня й майбутня вартість ануїтету. Платежі пренумерандо та постнумерандо.

Фактори, що впливають на вартість інвестиційних грошей і цінних паперів. Вплив інфляції на результати інвестиційної діяльності. Номінальна і реальна вартість. Врахування фактору інфляції на прирощення вартості і на формування реальної ставки проценту. Формування рівня доходів /прибутків/ від інвестицій. Дисконтування. Інфляційна премія і порядок її обчислення.

Інвестиційні ризики: поняття та класифікація. Систематичні та несистематичні ризики. Методи (експертний, статистичний, рейтинговий, нормативний) та принципи вимірювання ризиків. Середнє квадратичне відхилення. Коефіцієнт варіації. Відношення ризику і доходу. Аналіз чутливості реагування. Ризик портфелю інвестицій. Визначення ризику і віддачі по моделі оцінки капітальних активів /МОКА/. Премія за ризик, бар'єрна ставка. Визначення коефіцієнту "бета". Лінія надійності інвестиційного ризику.

Ліквідність інвестицій. Методи оцінки ліквідності інвестицій за часом і рівнем фінансових витрат. Класифікація інвестицій за рівнем ліквідності. Премія за ліквідність.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Концепція вартості грошей та фактори, що її визначають.
2. Принципи оцінки вартості грошей за часом.
3. Майбутня і теперішня вартість грошей. Прості і складні проценти. Дисконтування грошових потоків.
4. Поняття «ануїтет» і його обчислення.
5. Інвестиційні ризики .- класифікація.

6. Середнє квадратичне відхилення та коефіцієнт варіації.
7. Модель оцінки капітальних активів /МОКА/.

Завдання до практичного заняття:

Завдання 1. Капітал компанії сформовано за рахунок:

- ✓ короткострокової позики в банку в розмірі 500 тис. грн. під 8% річних;
- ✓ привілейованих акцій на суму 100 тис. грн. (вартість капіталу – 10,5%);
- ✓ звичайних акцій на суму 1200 тис. грн. (вартість капіталу – 14%);
- ✓ нерозподіленого прибутку в розмірі 1,5 млн. грн. (вартість капіталу – 13,5%).

Розрахувати середньозважену вартість (СЗВК) капіталу компанії в цілому.

Завдання 2. Компанія потребує інвестиційний капітал в розмірі 900 тис. грн. для реалізації інвестиційного проекту. Були використані наступні джерела:

- ✓ емісія простих акцій – 200 тис. грн., ставка дивіденду по простим акціям – 13%;
- ✓ емісія привілейованих акцій – 150 тис. грн.; ставка дивіденду по привілейованим акціям 12% річних;
- ✓ емісія облігацій – 120 тис. грн., купонна ставка – 17% річних.

Прийнято рішення залучити банківський кредит на 430 тис. грн.. Визначте, якою може бути максимально припустима вартість обслуговування кредиту, якщо припустима середньозважена вартість фінансування проекту - 14,5%.

Завдання 3. Власний капітал компанії сформовано за рахунок нового випуску привілейованих акцій та звичайних акцій, випущених раніше. Відношення привілейованих акцій до звичайних – 0,35. Компанією випущено 2000 привілейованих акцій з номінальною вартістю 100 грн., річним дивідендом 12 грн. та витратами на випуск 2,5%. Ціна звичайної акції 20 грн, розмір дивіденду 1,4 грн. Прогнозується постійне зростання дивідендів на 6%. Ставка податку на прибуток 20%. Розрахувати вартість капіталу кожного джерела, а також середньозважену вартість (СЗВ) власного капіталу компанії в цілому.

Завдання 4. Розрахуйте теперішню вартість 1000 грн., які будуть отримані через 12 років, зважаючи на те, що ставка дисконтування становить 7%.

Завдання 5. Розрахувати майбутню вартість вкладу через 3 роки за складним відсотком, якщо початкова сума вкладу 1000 грн., річний відсоток – 15%.

Завдання 6. Компанії необхідно нагромадити 2 млн. грн. для придбання через 10 років будівлі під офіс. Найбезпечнішим способом нагромадження є придбання серій безризикових державних цінних паперів, що генерують річний дохід за ставкою 8% річних з нарахуванням процентів кожні півроку. Яким має бути початковий внесок фірми?

Завдання 7. Підприємство планує інвестувати 3,5 млн. грн. в розробку та впровадження проекту з модернізації виробництва. Розпочати роботу над проектом планується через 6 років, а до цього часу накопичувати потрібну суму, відкладаючи щоквартально однакові за величиною суми коштів на депозитний рахунок у банк під 14% річних. Визначити, якими повинні бути щоквартальні внески підприємства, щоб до запланованого часу накопичити необхідну суму коштів.

Завдання 8. У вашому розпорядженні є 10 млн. грн.. Ви хотіли б потроїти цю суму через 7 років. Яким є мінімально прийнятне значення процентної ставки?

Завдання 9. Розрахувати розмір інфляційної премії, якщо річний реальний середньо ринковий рівень доходу на інвестиції – 20%, темп інфляції 25% в рік.

Завдання 10. Розрахуйте необхідну ставку доходу акції А, якщо відомо, що:

- ✓ безризикова ставка на ринку дорівнює 8%;
- ✓ середня ринкова доходність дорівнює 12%;
- ✓ середня доходність підприємств тієї ж галузі дорівнює 15%.

Зробіть висновок, чи слід купувати дану акцію, якщо останній сплачений дивіденд складає 14% до номіналу.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Для фінансування інвестиційної діяльності компанія використала різні джерела. Ставка податку на прибуток дорівнює 20%. За даними наведеними в таблиці розрахуйте середньозважену вартість фінансування компанії.

Варіант 1.

<i>Джерело</i>	<i>Кількість, тис.</i>	<i>Номінал, грн.</i>	<i>Ставка доходу, %</i>	<i>Емісійні витрати, %</i>	<i>Річний відсоток, %</i>	<i>Розмір запозичення, тис. грн.</i>
Звичайні акції	100	10	15	-	-	
Привілейовані акції	10	10	12	-	-	
Облігації	4	1000	10	5	-	
Банківський кредит	-	-	-	-	25	80

Варіант 2.

<i>Джерело</i>	<i>Кількість, тис.</i>	<i>Номінал, грн.</i>	<i>Ставка доходу, %</i>	<i>Емісійні витрати, %</i>	<i>Річний відсоток, %</i>	<i>Розмір запозичення, тис. грн.</i>
Звичайні акції	70	5	13	-	-	
Привілейовані акції	10	5	10	-	-	
Облігації	3	1000	9	3	-	
Банківський кредит	-	-	-	-	20	50

Варіант 3.

<i>Джерело</i>	<i>Кількість, тис.</i>	<i>Номінал, грн.</i>	<i>Ставка доходу, %</i>	<i>Емісійні витрати, %</i>	<i>Річний відсоток, %</i>	<i>Розмір запозичення, тис. грн.</i>
Звичайні акції	70	10	12	2	-	-
Привілейовані акції	10	10	10	2	-	-
Облігації	5	1000	9	3	-	-
Банківський кредит	-	-	-	-	27	60

Варіант 4.

<i>Джерело</i>	<i>Кількість</i>	<i>Номінал</i>	<i>Ставка</i>	<i>Емісійні</i>	<i>Річний</i>	<i>Розмір</i>
----------------	------------------	----------------	---------------	-----------------	---------------	---------------

	<i>ь, тис.</i>	<i>л, грн.</i>	<i>доходу, %</i>	<i>витрати, %</i>	<i>відсоток, %</i>	<i>запозиченн я, тис. грн.</i>
Звичайні акції	90	7	12	2	-	-
Привілейовані акції	10	7	10	2	-	-
Облігації	8	1000	9	4	-	-
Банківський кредит	-	-	-	-	30	50

Варіант 5.

<i>Джерело</i>	<i>Кількіст ь, тис.</i>	<i>Номіна л, грн.</i>	<i>Ставка доходу, %</i>	<i>Емісійні витрати, %</i>	<i>Річний відсоток, %</i>	<i>Розмір запозиченн я, тис. грн.</i>
Звичайні акції	100	10	15	2	-	-
Привілейовані акції	20	10	12	2	-	-
Облігації	9	1000	10	3	-	-
Банківський кредит	-	-	-	-	28	90

Завдання 2. За двома проектами були отримані по три прогнозні оцінки вірогідного доходу. За допомогою стандартного середньоквадратичного відхилення і коефіцієнту варіації визначте, якому з проектів віддасть перевагу інвестор, що не схильний до ризику.

<i>Варіант роботи</i>	<i>Варіант розрахунку</i>	<i>Прогноз прибутку за проектом, тис. грн.</i>	
		<i>Проект А</i>	<i>Проект Б</i>
1	1	110	400
	2	103	417
	3	95	440
2	1	55	155
	2	65	172
	3	71	161
3	1	710	410
	2	680	440
	3	671	417
4	1	21	122
	2	30	135
	3	27	129
5	1	180	80
	2	150	60
	3	160	49

Завдання 3. Розрахувати майбутню реальну вартість інвестицій якщо початковий розмір інвестиції 1000 грн., строк інвестицій *А*, річний складний відсоток *Б*, темп інфляції *В*.

<i>Варіант</i>	<i>А, роки</i>	<i>Б, %</i>	<i>В, %</i>
1	2	14	10

2	3	16	11
3	2	18	12
4	3	14	13
5	2	16	14

Завдання 4. Розрахувати розмір інфляційної премії, якщо річний реальний середньо ринковий рівень доходу на валютні інвестиції – A , темп інфляції – B .

Варіант	$A, \%$	$B, \%$
1	10	15
2	12	14
3	13	16
4	11	12
5	14	18

Завдання 5. У вашому розпорядженні є A тис. грн. Ви хотіли б потроїти цю суму через B років. Яким є мінімально прийнятне значення процентної ставки?

Варіант	A , тис. грн.	B , років
1	15	4
2	20	3
3	30	4
4	25	5
5	20	4

Завдання 6. Розрахувати майбутню вартість вкладу через A років за складним відсотком, якщо початковий вклад B тис. грн., річний відсоток – B .

Варіант	A , роки	B , тис. грн..	$B, \%$
1	4	10	16
2	3	5	18
3	2	3	14
4	5	5	13
5	3	10	15

Завдання 7. Розрахуйте теперішню вартість 10-річного анuitету вартістю A тис. грн., за ставкою B .

Варіант	A , тис. грн.	$B, \%$
1	1000	14
2	2000	15
3	1000	13
4	3000	12
5	2000	12

Завдання 8. Розрахуйте теперішню вартість двох грошових потоків. Перший розміром A буде отримано через B років, другий – B буде отримано ще через Γ років після першого. Процентна ставка становить D .

Варіант	A , грн.	B , років	B , грн.	Γ , років	$D, \%$
1	620	5	1090	2	7
2	850	6	1800	3	8
3	680	4	820	3	7
4	920	5	1200	5	8

5	750	4	800	4	9
---	-----	---	-----	---	---

Теми рефератів:

1. Ресурси суб'єктів інвестиційної діяльності та теорія граничної ефективності інвестування Кейнса.
2. Ресурси суб'єктів інвестиційної діяльності та теорія граничної ефективності інвестування Тобіна.
3. Інвестиційні ризики: класифікація.
4. Інвестиційні ризики: методи оцінки.
5. Теорія вартості грошей: основні принципи та методи оцінки.
6. Фактори, що впливають на вартість інвестиційних грошей і цінних паперів.

Література [18-32;35; 39-43; 47; 51;53; 63; 72;74;76; 89; 90; 102; 110]

Тема 4. Інвестиційні інструменти і їх оцінка

Класифікація типів і видів цінних паперів. Пайові цінні папери. Звичайні акції і їх властивості. Пакет акцій. Привілейовані акції (конвертовані, викупні, з часткою участі тощо) Боргові цінні папери. Облігації. Векселі. Депозитні сертифікати. Похідні цінні папери: ф'ючерси і опціони. Інструменти грошового ринку і ринку капіталу.

Принципи обчислення вартості цінних паперів.

Оцінка інвестиційних якостей цінних паперів. Фундаментальний та технічний аналіз фондових інструментів. Фінансові коефіцієнти оцінки акцій (співвідношення ціни та доходу на акцію, ціни та обсягів продажу на акцію, ціни та балансової вартості активів). Фондові та біржові індекси. Характеристика іноземних (Dow Jones Index, Actuaries Share, NIKKEY тощо) та українських фондових індексів (КАС, ПФТС, WOOD тощо).

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Характеристика пайових цінних паперів.
2. Відмінності простих та привілейованих акцій.
3. Характеристика боргових цінних паперів.
4. Характеристика похідних цінних паперів.
5. Методи фундаментального аналізу цінних паперів.
6. Методи технічного аналізу цінних паперів.

Завдання до практичного заняття:

Завдання 1. Відомо, що очікуваний дивіденд наступного року складає 2,5 грн., прогнозовані дивіденди компанії протягом двох років зростатимуть на 15%, приріст третього року - 10%, четвертого – 8%. Необхідна ставка доходу – 10%. Розрахуйте максимальну поточну вартість даної акції.

Завдання 2. Розрахуйте стандартне середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації для акції А, про яку відомо, що за останні три звітні періоди дивіденди склали, відповідно, 3 грн., 3,20 грн, 3,15 грн. Порівняйте отримані Вами

значення з акцією Б, коефіцієнт варіації якої дорівнює 0,07, і зробіть висновок щодо того, якій з акцій слід віддати перевагу при включенні в портфель інвестора неохочого до ризику.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Розрахуйте поточну вартість облігації з купонною ставкою - *A*, номіналом 1000 грн. та строком погашення - *B*, якщо ставка дисконту складає - *B*. За допомогою таблиць процентного фактору теперішньої вартості та процентного фактору теперішньої вартості ануїтету обрахуйте, як зміниться вартість цієї облігації за ставки дисконту – *Г*. Зробіть висновок про вплив ставки дисконту на зміну оцінки облігації.

Варіант	1	2	3	4	5
<i>A</i> (%)	7	8	8,5	9	9,5
<i>B</i> (років)	3	4	5	3	4
<i>B</i> (%)	8,5	9	7,5	8	8,5
<i>Г</i> (%)	6	7	10	10	11

Завдання 2. Дивіденди компанії щорічно зростали на *A* %. Сподіваються збереження темпів приросту. Останні щорічні дивіденди склали 2,5 грн. на акцію. Визначте вартість звичайної акції, якщо необхідна ставка доходу становить 12%.

Варіант	<i>A</i> , %	<i>B</i> , грн.	<i>B</i> , %
1	7	1,5	12
2	5	1,2	11
3	4	0,8	10
4	3	0,6	11
5	5	0,9	12

Завдання 3. Акціонерне товариство „А” має сплачений статутний капітал у розмірі *A*., який складається з простих та привілейованих акцій, при цьому товариством випущено максимально можливу кількість привілейованих та *B* звичайних акцій. Фіксована ставка дивіденду за привілейованими акціями становить *B*. За підсумками фінансового року чистий прибуток товариства становив *Г*, з яких на розвиток виробництва було спрямовано *Д*%. Ринкова ставка відсотка становить *Є*.

Розрахуйте як зміниться курсова вартість простих акцій даного товариства, якщо:

- 1) ринкова відсоткова ставка підніметься на три відсоткові пункти;
- 2) ринкова процентна ставка знизиться до *Ж*.

Варіант	1	2	3	4	5
Статутний капітал, тис. грн. (<i>A</i>)	200	150	240	280	180
Кількість звичайних акцій, тис. од. (<i>B</i>)	35	20	35	30	30
Ставка доходу за привіл. акціями, % (<i>B</i>)	14	11	13	10	12

Тестове завдання до модуля 2

1. При прийнятті рішення про інвестування при наявності альтернативного проекту, для інвестора не схильного до ризику, перевагу буде мати той проект, що має:

- а) менше значення коефіцієнту варіації;
- б) більше значення коефіцієнту варіації;
- в) показник коефіцієнту варіації не може бути використаний.

2. При аналізі фінансових інструментів коефіцієнт β відображає ризик за окремим цінним папером як об'єктом фінансового інвестування. Якщо β цінного паперу більше 1, то ризик інвестування в дані цінні папери:

- а) нижче середньоринкового рівня ризику;
- б) на рівні середньоринкового рівня ризику;
- в) вище середньоринкового рівня ризику.

3. Згідно теорії Кейнса точка перетину вартості кредитних ресурсів з лінією граничної ефективності інвестування відображає:

- а) мінімальний рівень інвестицій фірми;
- б) оптимальний рівень інвестицій фірми;
- в) максимально припустимий рівень інвестицій фірми.

4. Привілейовані акції, відповідно до законодавства України, не можуть бути випущені на суму, що перевищує:

- А) 10% статутного фонду;
- Б) 25% статутного фонду АТ;
- В) 50% статутного фонду АТ;
- Г) обмеження не встановлене.

5. Опціон, згідно з яким покупець отримує право купити базовий актив у продавця, а продавець бере на себе безумовне зобов'язання продати базовий актив або здійснити взаєморозрахунки, є:

- А) опціоном пут;
- Б) опціоном колл.

6. Чи можна вважати, що володіння привілейованими акціями, що складають 15% від розміру статутного фонду є значним пакетом, який дозволяє суттєво впливати на прийняття рішень на зборах акціонерів:

- а) так;
- б) ні.

7. Між якістю цінного папера, та його доходністю існує:

- а) прямопропорційна залежність;
- б) оберненопропорційна залежність;
- в) залежності не існує.

8. Облігації, що розміщуються за ціною, нижчою ніж їх номінальна вартість, це:

- а) відсоткові облігації;

- б) дисконтні облігації;
- в) цільові облігації.

8. Цінний папір, за якими емітент несе зобов'язання повернути у визначений строк кошти, інвестовані в його діяльність, але який не дає права власникам на участь в управлінні ділами емітента, відноситься до групи.:

- а) пайових цінних паперів;
- б) іпотечних цінних паперів;
- в) боргових цінних паперів;
- г) товаророзпорядчих цінних паперів;
- д) похідних цінних паперів.

9. За умови ліквідації акціонерного товариства пріоритет під час виконання зобов'язань мають:

- а) акції прості;
- б) акції привілейовані;
- в) облігації.

10. До похідних строкових контрактів відносяться:

- а) форварди;
- б) ф'ючерси;
- в) опціони;
- г) свопи;
- д) опціонні сертифікати,
- е) фондові;
- ж) зазначені в пунктах В і Г;
- з) зазначені в пунктах А, Б і В;
- і) зазначені в пунктах Д і Є

11. Аналіз фондових цінностей, що передбачає вивчення фінансово-господарського стану емітента, прогнозування його майбутнього в контексті стану та ймовірних змін зовнішнього середовища господарювання, - це:

- а) технічний аналіз;
- б) фундаментальний аналіз.

12. Якщо значення коефіцієнту, що відображає співвідношення балансової і ринкової вартості (P/B) менше одиниці, це свідчить про те, що:

- а) цінний папір недооцінений;
- б) цінний папір переоцінений;
- в) не дозволяє визначити правильність оцінки цінного паперу.

13. Фондовий індекс, що віддзеркалює вартість акцій усіх корпорацій, що котируються на Нью-Йоркській, Американській фондових біржах і у позабіржовому обігу, - це:

- а) Dow Jones Index;
- б) Value Line Composite Index;
- в) NYSE Composite Index;
- г) Wilshire-5000;
- д) Standart's & Poor's Index.

14. Аналіз тенденцій розвитку ринкового курсу акцій окремого емітента, що проводиться за допомогою графіків, конфігурації яких відображають ринкову поведінку активів, є елементом:

- а) технічного аналізу ;
- б) фундаментального аналізу.

15. Кон'юнктура фондового ринку характеризується динамікою спеціальних індексів, що будуються як усереднений розмір котирувань цінних паперів обраного кола компаній. При побудові індексів стану фондового ринку використовуються наступні методи розрахунку:

- а) темпи зміни середньоарифметичної величини цін певного набору акцій;
- б) темпи зміни середньозваженої величини ціни акцій;
- в) середньоарифметичний темп зміни ціна акцій;
- г) середньо геометричний темп зміни цін акцій;
- д) зазначені в пунктах А і Б;
- е) зазначені в пунктах А, Б і Г;
- ж) зазначені в пунктах А, Б, В і Г.

16. Капіталізована вартість акцій, це показник:

- а) що, показує темпи зростання вкладеного капіталу і є різницею між сумою чистого прибутку та відсотків за користування позичковим капіталом, що поділена на балансову вартість акціонерного капіталу;
- б) що визначає ринкову вартість акцій і є добутком загальної кількості акцій даного емітента на середньозважену ціну попиту учасників ринку;
- в) що характеризує можливість продажу акцій конкретного емітента є співвідношенням загального обсягу пропозиції акцій до реального обсягу їх продажу.

17. Індекс, що найширше відображає узагальнену оцінку даних українського фондового ринку, -це:

- а) індекс КАС-20(s) простий;
- б) індекс КАС-20(w) взважений;
- в) інтегральний індекс;
- г) ПФТС- індекс;
- д) індекс ProU-50.

18. Чи може акціонерне товариство випустити облігації підприємства для покриття збитків, пов'язаних з його господарською діяльністю:

- а) так;
- б) ні;
- в) може, якщо отримало дозвіл НКЦПФР;
- г) може, якщо розмір збитків не перевищує 2% статутного фонду.

19. Які обмеження існують щодо випуску облігацій підприємств на Україні:

- а) якщо сума випуску облігацій становить більш як 25% розміру власного капіталу;
- б) якщо сума випуску облігацій становить більш як 50% розміру власного капіталу;

- в) якщо сума випуску облігацій становить більш як 100% розміру власного капіталу;
- г) якщо сума випуску облігацій становить більш як 300% розміру власного капіталу;
- д) якщо випуск облігацій здійснюється до повної оплати всіх випущених акцій;
- є) немає ніяких обмежень;
- ж) зазначені у пунктах А і Д;
- з) зазначені у пунктах Б і Д;
- і) зазначені у пунктах В і Д;
- й) зазначені у пунктах Г і Д.

20. *Оберіть формулу для визначення майбутньої вартості грошових потоків:*

- а) $FV = PV / (1+r)^n$;
- б) $PV = FV * (1+r)^n$;
- в) $PV = FV / (1+r)^n$;
- г) $FV = PV * (1+r)^n$

21. *Коли дисконтна ставка на ринку зменшується раніше випущені облігації продаються за:*

- а) вищою ринковою ціною;
- б) нижчою ринковою ціною;
- в) зміни ринкової ціни не відбувається.

22. *Середній показник біржової активності, який узагальнює динаміку цін на цінні папери і свідчить про зміни в рівні цін за певний час, - це:*

- а) курсова ціна;
- б) котирувальна ціна;
- в) біржовий індекс;
- г) середньозважена ціна.

22. *З якою метою застосовується дисконтування при обґрунтування проекту:*

- а) для врахування ризику;
- б) для врахування інфляції;
- в) для приведення в порівнянні умови за чинником часу.

23. *Несистематичний ризик пов'язаний з:*

- а) проблемами фінансування проекту;
- б) з настанням критичних для проекту подій;
- в) із загальноекономічною ситуацією у країні;
- г) з можливістю погіршення зовнішніх умов реалізації проекту.

24. *Якщо ставка дисконту визначена на рівні 10%, то коефіцієнт дисконтування для другого року реалізації проекту дорівнюватиме:*

- а) 0,10;
- б) 1,10;
- в) 1,21;
- г) 1,33.

25. *Якщо 100 тис. грн. інвестуються з прибутковістю в 20% при прогнозованій інфляції в 10%, то капітал на кінець року має зрости до:*

- а) 110 тис. грн.;
- б) 120 тис. грн.;
- в) 132 тис. грн.;
- г) 140 тис. грн.

26. *Визначте, чи була досягнута мета інвестування у досягненні 30% прибутковості, якщо за рік активи інвестора зросли на 120 тис. грн.. і під кінець року становили 700 тис. грн.:*

- а) так;
- б) ні.

27. *Для визначення кількісної оцінки рівня ризику по проекту розрахуйте середньоквадратичне відхилення можливих варіантів поточного прибутку від його середнього розміру. Прогнозовані розрахунки показали однакову ймовірність варіантів отримання прибутку в 60, 80 і 90 тис. грн.:*

- а) 10 тис. грн.;
- б) 12,5 тис. грн.;
- в) 15 тис. грн.;
- г) 30 тис. грн.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Інвестиційна стратегія і тактика

Тема 5. Формування інвестиційної стратегії і тактики інвестора, компанії /фірми/.

Поняття “інвестиційна стратегія”. Види інвестиційних стратегій і фактори визначаючі їх вибір. Методологія і принципи розробки інвестиційної стратегії компанії /фірми/, приватного інвестора.

Визначення стратегічних напрямків інвестиційної діяльності. Стратегія формування інвестиційних ресурсів. Класифікація джерел інвестиційних ресурсів.

Оцінка інвестиційної привабливості регіонів. Класифікація регіонів в Україні за інвестиційною привабливістю. Оцінка інвестиційної привабливості галузей. Основні критерії оцінки інвестиційної привабливості галузі. Життєвий цикл галузі і його значення для визначення інвестиційної привабливості галузі. Оцінка інвестиційної привабливості компанії. Методи оцінки інвестиційної привабливості компанії. Визначення ситуації “гра активів” і зростанні. Фінансовий або загальний аналіз компанії /фірми/. Звіт про прибутки та збитки, баланс. Ключеві співвідношення і коефіцієнти. Аналіз короткострокових активів. Аналіз дебіторської заборгованості. Аналіз довгострокових та скритих активів.

Пасивна і активна інвестиційні стратегії: поняття, застосування. Стратегії реального інвестування.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Види інвестиційних стратегій.
2. Методологія і принципи розробки інвестиційної стратегії.
3. Критерії оцінки інвестиційної привабливості регіону.
4. Критерії оцінки інвестиційної привабливості галузі.

Завдання для самостійної роботи:

1. На основі Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [18] ознайомтесь з основними показниками та їх нормативними значеннями, що використовуються для оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

2. Підбір статистичних матеріалів, що свідчать про інвестиційну привабливість окремих регіонів України. На основі зібраних даних, спробуйте проаналізувати, які фактори вплинули на більшу чи меншу інвестиційну привабливість регіону.

Теми рефератів:

1. Критерії аналізу інвестиційної привабливості підприємства.
2. Критерії аналізу інвестиційної привабливості регіону.
3. Фактори, що визначають вибір стратегії інвестування.
4. Ознаки активної стратегії реального інвестування.

Література [18-32; 39-42; 47; 51;53; 63; 72;74;76; 89; 90; 102; 110]

Тема 7. Інвестування в матеріальні активи. Бізнес-планування

Місце інвестиційної діяльності в розвитку компанії /фірми/. Види інвестиційних проектів. Основні інструменти інвестування в матеріальні активи. Інвестиційний проект: класифікація. Формування портфеля реальних інвестиційних проектів. Оцінка портфелю інвестиційних проектів по критеріям: прибутковості, ризику і ліквідності.

Стратегічне та оперативне планування: поняття, основні відмінності. Принципи і методи розробки стратегічних і оперативних планів. Бізнес-планування: поняття, ціль, призначення. Бізнес-план і інвестиційний проект: загальні і відмінні риси.

Методологія розробки бізнес-планів. Типова структура бізнес-плану: основні розділи і їх зміст. Розробка маркетинг плану. Загальна частина бізнес-плану. Фінансова частина бізнес-плану. Розробка прогнозу грошових потоків. Розробка прогнозу фінансової документації. Визначення ставки дисконтування вартості. Визначення поточної вартості грошових потоків при виборі ставки дисконтування.

Показники ефективності інвестицій. Фінансово-економічна оцінка доцільності інвестицій. Методи економічної оцінки ефективності інвестування (чистої приведеної вартості, внутрішньої норми доходності, періоду окупності, індексу доходності). Підготовка резюме бізнес-плану.

Етапи та способи реалізації інвестиційних проектів. Основні напрямки забезпечення ефективності реалізації реальних інвестицій.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Класифікація інвестиційних проектів.
2. Зміст стратегічного планування проекту.
3. Зміст оперативного планування проекту.
4. Структура бізнес-плану. Характеристика його складових (фінансова, маркетингова, виробнича, організаційна складові тощо).
5. Характеристика етапів реалізації інвестиційного проекту.

Завдання для самостійної роботи:

Торгівельне підприємство, що працює у сфері реалізації електро побутових товарів, із загальною кількістю працюючих 37 осіб, вирішило розширити сферу діяльності та розпочати надання послуг у сфері друку цифрових фотографій, враховуючи зростання на них попиту. Керівник підприємства звернувся до банку з проханням про надання позики.

Враховуючи те, що приміщення компанії розташоване не в місцях значного потоку людей, було прийнято рішення про оренду приміщення біля станції метро. При цьому укладено угоду про оренду приміщення на загальну вартість 1000 дол. на рік. Крім того потенційний позичальник надав банку наступну інформацію:

- ✓ вартість обладнання для друку *A* дол.;
- ✓ виробнича потужність обладнання 365 тис. фото на рік;
- ✓ ціна реалізації 1 фотографії стандартного розміру 0,2 дол.;
- ✓ заплановані витрати на рекламу *B* дол.;
- ✓ заплановані витрати на ремонт *B* дол.;
- ✓ обігові витрати (фотопапір, картриджі, оформлення вітрини тощо) – 5 тис. дол.;
- ✓ витрати на торгівельне обладнання та касовий апарат – *Г* дол.;
- ✓ кількість працюючих *Д* осіб.

На основі отриманої інформації:

1. Визначте яка сума кредиту потрібна позичальнику, та його термін.
2. Складіть бізнес-план для інвестиційного проекту. У розділі „Фінансовий план” розробіть: а) щоквартальний прогноз прибутків/збитків для першого року та щорічний прогноз; б) бажаний графік повернення кредиту.

У випадку, якщо отриманої інформації недостатньо, можливо використання власних обґрунтованих даних.

<i>Варіант</i>	<i>A</i>	<i>B</i>	<i>B</i>	<i>Г</i>	<i>Д</i>
<i>1</i>	55	3	5	1	5
<i>2</i>	56	2	4	1	6
<i>3</i>	54	2.5	3	1	5
<i>4</i>	53	4	2	1	6
<i>5</i>	50	5	4	1	4
<i>6</i>	58	2	5	1	4
<i>7</i>	52	3	6	1	5
<i>8</i>	54	3	7	1	6
<i>9</i>	60	4	3	1	5
<i>10</i>	61	4.5	4	1	4
<i>11</i>	59	3.5	5	1	6
<i>12</i>	56	2.5	6	1	5
<i>13</i>	62	4	4	1	4
<i>14</i>	63	3	3	1	6
<i>15</i>	58	2	7	1	6
<i>16</i>	56	3	4	1	5
<i>17</i>	65	4	3	1	6
<i>18</i>	54	5	5	1	6

19	52	3	5	1	5
20	55	4.5	4	1	6

Завдання до практичного заняття:

Завдання 1. Розрахувати термін окупності інвестиційного проекту за допомогою спрощеного показника, а також більш точним методом.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
0	110	-	-
1	-	160	150
2	-	170	140
3	-	190	130
4	-	150	140

Завдання 2. Проект, що потребує інвестицій у розмірі 160 тис. грн., передбачає отримання річного доходу в розмірі 30 тис. грн. протягом 10 років. Оцініть доцільність такої інвестиції, якщо коефіцієнт дисконтування 15%.

Завдання 3. Нехай підприємство виробляє і продає 100 тис. виробів за місяць при ціні одиниці 2,5 грн. При заданому обсязі виробництва сумарні витрати дорівнюють 170 тис. грн, з них постійні витрати 70 тис. грн.

Знайти точку беззбитковості. Визначити прибутки (збитки) за заданих умов.

Визначити прибутки (або збитки) при збільшенні та зменшенні обсягів виробництва на 50 тис. виробів. Визначити можливі прибутки (або збитки) при збільшенні та зменшенні ціни продукції на 20%.

Завдання 4. Оберіть найбільш ефективний проект серед двох запропонованих, якщо ставка дисконтування становить 10%. Обидва проекти вимагають однакових обсягів початкових інвестицій в розмірі 400 тис. грн. та розраховані на однаковий термін – 3 роки. Перший проект передбачає таких щорічних надходжень по проекту: 150 тис. грн., 200 тис. грн., 250 тис. грн. Другий проект передбачає таких щорічних надходжень по проекту: 250 тис. грн., 200 тис. грн., 150 тис. грн.

Завдання 5. Фірма має намір придбати обладнання вартістю 20 тис. грн. Розраховано, що річна економія від установавання цього обладнання становитиме 5 тис. грн., тривалість експлуатації 5 років, а залишкова вартість – 1000 грн. Чи доцільним є придбання такого обладнання, якщо норма доходності на інвестиції становить 10%.

Завдання 6. Визначте внутрішню норму прибутковості проекту і порівняйте з очікуваною інвестором доходністю інвестицій на рівні 40 %. Зробіть висновок щодо доцільності реалізації проекту.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Поточні доходи від проекту, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати проекту (витрати на виробн.), тис. грн.</i>
0	100	-	-
1	-	200	150
2	-	250	180
3	-	250	170

Завдання 7. Підприємство розглядає інвестиційний проект – придбання технологічної лінії. Вартість лінії – 15 млн. грн., термін експлуатації – 5 років, знос на обладнання вираховується за методом прямолінійної амортизації (20% на рік), виручка від реалізації продукції по роках прогнозується в таких обсягах: 10200 тис. грн., 11100 тис. грн., 12300 тис. грн., 12000 тис. грн., 9000 тис. грн.(без ПДВ). Поточні витрати складають у перший рік – 5100 тис. грн.. і щорічно збільшуються на 4%. Ставка податку на прибуток – 30%, а ціна авансованого капіталу – 14%. Визначте чистий приведенний дохід за проектом та індекс прибутковості.

Завдання 7. Формування „Звіту про рух грошових коштів. На прикладі умовного підприємств поетапно сформуйте „звіт про рух грошових коштів”.

1) при створенні нового підприємства планують: залучити кошти інвестора на суму 800 тис. грн., а на 400 тис. грн.. отримати банківську позику; придбати обладнання для організації виробництва на суму 1 млн. грн., загальні витрати першого місяця становитимуть 10 тис. грн.;

2) для придбання сировини і матеріалів планується витратити 290 тис. грн., а дефіцит обігових коштів покрити короткостроковою банківською позичкою у розмірі 350 тис. грн., сплатити відсотки за користування позичковим капіталом;

3) запланований обсяг реалізації продукції на третій місяць – на 610 тис. грн.; придбання сировини і матеріалів (змінні витрати) для безперервності забезпечення виробництва – 290 тис. грн.; сплатити відсотки за користування позичковим капіталом;

4) запланований обсяг реалізації продукції на 4 місяць – на 820 тис. грн., погашення короткострокового кредиту – 350 тис. грн. та виплата відсотків.

<i>Назва статті</i>	<i>1-й міс.</i>	<i>2-й міс.</i>	<i>3-й міс.</i>	<i>4-й міс.</i>
<i>Обсяг продажу</i>				
<i>Змінні витрати</i>				
<i>Операційні (загальні витрати)</i>				
<i>Відсотки по кредитах</i>				
<i>Податки та інші виплати</i>				
<i>Грошовий потік від виробничої діяльності</i>				
<i>Витрати на придбання активів</i>				
<i>Надходження від реалізації активів</i>				
<i>Грошовий потік від інвестиційної діяльності</i>				
<i>Акціонерний капітал</i>				
<i>Позичковий капітал</i>				
<i>Виплати на погашення позичок</i>				
<i>Виплати дивідендів</i>				
<i>Грошовий потік від фінансової діяльності</i>				
<i>Баланс коштів на початок періоду</i>				
<i>Баланс коштів на кінець періоду</i>				

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Оберіть кращий проект, використовуючи значення чистої приведеної вартості та індексу прибутковості. Ставка дисконтування становить 20%.

Варіант 1.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			
0	110	-	-
1	-	160	120
2	-	170	130
3	-	180	140
4	-	190	140
Проект Б			
0	340	-	-
1	-	800	600
2	-	800	610
3	-	810	610

Варіант 2.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			
1	160	270	210
2	-	280	220
3	20	290	220
4	-	300	225
Проект Б			
1	360	750	600
2	-	750	590
3	-	760	590

Варіант 3.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			
1	160	250	180
2	-	270	190
3	20	270	195
4	-	280	200
Проект Б			
1	390	800	650
2	-	800	620
3	-	800	620

Варіант 4.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			

1	170	300	220
2	-	330	220
3	-	340	230
4	-	350	250
Проект Б			
1	370	780	630
2	-	780	635
3	-	770	630

Варіант 5.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Доходи, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати на виробництво, тис. грн.</i>
Проект А			
1	200	300	210
2	-	330	240
3	20	330	235
4	-	340	240
Проект Б			
1	310	750	550
2	-	740	550
3	-	740	540

Завдання 2. Впровадження проекту з початковими інвестиціями в розмірі *A* тис. грн. передбачає такі грошові надходження протягом 4-х років: 1 рік – *Б* тис. грн., 2 рік – *В* тис. грн., 3 рік – *Г* тис. грн., 4 рік – *Д* тис. грн.

Розрахувати строк окупності інвестиційного проекту за допомогою спрощеного показника, а також більш точним методом.

<i>Варіант</i>	<i>A, тис. грн.</i>	<i>Б, тис. грн.</i>	<i>В, тис. грн.</i>	<i>Г, тис. грн.</i>	<i>Д, тис. грн.</i>
<i>1</i>	500	90	170	250	110
<i>2</i>	980	120	280	280	250
<i>3</i>	640	110	150	190	190
<i>4</i>	760	110	220	260	260
<i>5</i>	820	190	190	260	260

Завдання 3.

Нехай підприємство виробляє і продає *A* тис. виробів за місяць при ціні одиниці *Б* грн. При заданому обсязі виробництва сумарні витрати дорівнюють *В* тис. грн, з них постійні витрати *Г* тис. грн.

Знайти точку беззбитковості. Визначити прибутки (збитки) за заданих умов. Визначити можливі прибутки (або збитки) якщо постійні витрати зменшаться на 20%, а змінні зростуть на 5%.

<i>Варіант</i>	<i>A, тис. виробів</i>	<i>Б, грн.</i>	<i>В, тис. грн.</i>	<i>Г, тис. грн.</i>
<i>1</i>	<i>100</i>	<i>2,5</i>	<i>170</i>	<i>70</i>
<i>2</i>	<i>85</i>	<i>2,5</i>	<i>160</i>	<i>70</i>
<i>3</i>	<i>90</i>	<i>5,0</i>	<i>230</i>	<i>80</i>

4	80	7,0	180	65
5	100	3,5	180	70

Завдання 4. Нехай підприємство виробляє продукцію по ціні *A* грн/од. Умовно-постійні витрати складають *B* тис. грн. на місяць. Беззбиткову роботу підприємства забезпечує випуск *B* одиниць продукції щомісячно. Метою підприємства є досягнення щомісячно прибутку *D* тис. грн. Визначити яку кількість виробів необхідно виготовити для отримання заданого прибутку.

Варіант	A, грн./одиниця	B, тис. грн.	B, одиниць	Г, тис. грн.
1	2	15	13000	5
2	5	25	10000	7
3	20	55	5000	20
4	15	60	12000	10
5	7	44	8000	10

Завдання 5. Визначте внутрішню норму прибутковості проекту і порівняйте з очікуваною інвестором доходністю інвестицій на рівні 30 %. Зробіть висновок щодо доцільності реалізації проекту.

Варіант 1.

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Поточні доходи від проекту, тис. грн.	Поточні витрати проекту, тис. грн.
1	200	400	300
2	50	450	330
3	-	450	300

Варіант 2.

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Поточні доходи від проекту, тис. грн.	Поточні витрати проекту, тис. грн.
1	100	230	170
2	-	270	180
3	-	200	150

Варіант 3.

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Поточні доходи від проекту, тис. грн.	Поточні витрати проекту, тис. грн.
1	100	200	150
2	-	250	180
3	-	250	170

Варіант 4.

Рік реалізації проекту	Обсяг інвестицій, тис. грн.	Поточні доходи від проекту, тис. грн.	Поточні витрати проекту, тис. грн.
1	250	200	150
2	-	300	200
3	-	350	200

Варіант 5.

<i>Рік реалізації проекту</i>	<i>Обсяг інвестицій, тис. грн.</i>	<i>Поточні доходи від проекту, тис. грн.</i>	<i>Поточні витрати проекту, тис. грн.</i>
1	200	250	150
2	-	260	150
3	-	270	150

Теми рефератів:

5. Постійні та змінні витрати за проектом.
6. Юридичне забезпечення інвестиційного проекту.
7. Організація оперативного управління проектом.
8. Організаційний план інвестиційного проекту.
9. Комплексна оцінка інвестиційного проекту.
10. Аналіз соціальних аспектів проекту.
11. Моніторинг інвестиційного проекту: мета, види і напрями моніторингу.
12. Технологія розробки інвестиційного проекту.
13. Класифікація інвестиційних проектів.
14. Критерії відбору інвестиційних проектів.
15. Визначення умов безбитковості проекту.
16. Виробничий план проекту.
17. Екологічна експертиза проекту.
18. Завдання аналізу інвестиційного проекту.
19. Типові помилки при реалізації проекту.
20. Причини припинення робіт за проектом. Форми виходу з проекту.
21. Аналіз контрактного забезпечення проекту.
22. Аналіз зовнішніх умов реалізації проекту.
23. Порядок проведення експертизи інвестиційного проекту.
24. Аналіз комерційної здійснюваності проекту.
25. Завдання аналізу інвестиційного проекту.

Література [26; 27; 28; 34; 35; 39; 41; 43; 44; 48; 49; 53; 59; 60; 62; 63; 65; 67; 70; 83; 84; 95; 96; 105]

Тема 8. Основні джерела фінансування інвестицій і бізнес-проектів

Проектне фінансування: поняття, класифікація. Джерела фінансування інвестиційних проектів. Власні кошти. Залучені кошти. Запозичені кошти.

Фінансування за допомогою емісії акцій і облігацій. Лізинг як механізм залучення інвестиційних ресурсів. Банківське кредитування бізнес-проектів: основні принципи і вимоги. Оформлення документів для подачі заявки на кредит.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Джерела фінансових ресурсів інвестування.
2. Характеристика способів залучення капіталу:
  - ✓ акціонування,
  - ✓ боргове фінансування,
  - ✓ оренда,

- ✓ фінансування на консорціальному засадах,
- ✓ пільгове фінансування тощо.

Дискусійні питання до семінарського заняття:

1. Проаналізуйте переваги та недоліки різних способів залучення капіталу. Визначте фактори, що впливають на вибір способу фінансування.

Завдання для самостійної роботи:

1. Пригадайте відомі Вам види банківських кредитів за різними ознаками. Проаналізуйте як вибір виду кредиту пов'язаний з особливостями інвестиційного проекту. Як поділяють проектні кредити залежно від методів надання? [67]

2. Проаналізуйте та складіть порівняльну таблицю переваг та недоліків (обмежень) фінансування за рахунок залучення кредиту.

Питання для самостійного розгляду:

1. Оформлення документів для подання заявки на кредит [67]

Завдання до практичного заняття:

Завдання 1. Підприємство планує реалізувати інвестиційний проект вартістю 240 тис. грн. Вартість позичкового капіталу становить 12%, а ставка доходності інвестованого капіталу (власний капітал + довгострокова заборгованість) – 14%. Визначте рентабельність власного капіталу та його відносну зміну, якщо частка боргу у структурі капіталу збільшиться з 40% до 60%; розрахуйте рівень фінансового важеля по кожній структурі капіталу.

Завдання 2. Підприємство має інвестиційну потребу в залученні 2500 тис. грн.. розробило два альтернативні плани фінансування: випуск простих акцій та отримання кредиту. Вартість обох альтернативних джерел становить 18%. Інвестиційний проект строком на один рік незалежно від джерела фінансування інвестицій приносить 9200 тис. грн., собівартість продукції (без відсоткових платежів) становить 5900 тис. грн., податок на прибуток – 20%. Визначте який з двох планів має перевагу за результатом чистого прибутку.

Завдання 3. Банк надав кредит на суму 40 млн. грн. строком на 5 років під i % річних. Погашення боргу проводиться рівними щорічними виплатами в кінці кожного року, включаючи погашення основної суми боргу та відсоткових платежів. Нарахування відсотків проводиться раз на рік. Складіть план погашення боргу.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Вартість обладнання, що надається в лізинг, становить A тис. грн. Термін угоди – B років. Лізинговий відсоток – V % річних. Знайдіть графік лізингових платежів та фінансового доходу лізингодавця, якщо відомо, що лізингові платежі нараховуються рівномірними частками та здійснюються двічі на рік.

Варіант	A , тис. грн.	B , років.	V , %
1	260	2	16
2	240	3	15

3	180	2	20
4	150	3	16
5	220	2	15

Теми рефератів:

1. Вплив значення фінансового ліверіджу на вартість капіталу.
2. Амортизація як джерело фінансування.
3. Використання фінансового лізингу для фінансування інвестиційної діяльності (досвід, динаміка).
4. Фінансовий лізинг як джерело фінансування інвестиційної діяльності (поняття, критерії, особливості реалізації лізингових відносин).
5. Фінансування державних централізованих капітальних вкладень.
6. Етапи банківського інвестиційного кредитування.
7. Форми забезпечення банківського інвестиційного кредиту, вимоги до застави.

Література [1; 12; 30-32; 37; 63-67; 85; 107]

Тема 9. Формування портфеля цінних паперів і управління ним

Поняття інвестиційного портфелю: принципи, цілі і задачі його формування. Ціни як джерело інформації. Типи інвестиційних портфелів..

Формування портфелю цінних паперів. Методика оцінки акцій, облігацій для включення в портфель. Основні фактори, які враховуються при формуванні портфелю цінних паперів. Оцінка портфелю цінних паперів по доходності /прибуткам/і ризикам. Портфельний аналіз. Теорема про ефективну множину. Ринкова модель. Диверсифікація. Модель Марковіца. Визначення складу оптимального портфелю.

Інвестиційні цінні папери в портфелях банків. Фактори, які впливають на вибір інвестиційних паперів. Норма доходу, що очікують. Податкові характеристики. Інструментарій “портфельної трансформації”. Ризики портфелів цінних паперів; ризики пов’язані з інвестуванням у фінансові активи (фінансові ризики: кредитні ризики (відсотковий, ризик ліквідності, ризик невиконання емітентом своїх зобов’язань), інфляційний ризик, валютний ризик). Співвідношення ризику і доходу.

Управління інвестиційним портфелем. Корегування інвестиційного портфелю фірми /компанії/. Стратегії управління портфелем цінних паперів. Активний стиль управління портфелем і його стратегії. Методи пасивного управління портфелем. Диверсифікація. Керування активами і зобов’язаннями. Індексний портфель. Хеджування портфеля. Оцінка ефективності керування портфелем.

Прийняття управлінських рішень про “вихід” із інвестиційних проектів та продаж цінних паперів. Прийняття рішень щодо реінвестування капіталів.

Контрольні питання до семінарського заняття:

1. Принципи формування інвестиційного портфелю.
2. Види портфелів цінних паперів та їх характеристика.
3. Типи портфелів цінних паперів та їх характеристика.
4. Методи пасивного управління портфелем.

5. Методи активного управління портфелем.
6. Класифікація портфельних ризиків.
7. Методи оцінки портфельних ризиків.
8. Типи та види інститутів спільного інвестування.
9. Структура портфельів інститутів спільного інвестування (диверсифікованих, недиверсифікованих, венчурних).

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1. Найбільшими інституційними інвесторами, що здійснюють виключно портфельне інвестування є інвестиційні фонди. Ознайомтесь з нормативно-правовою базою їх функціонування в Україні. Проаналізуйте відмінності в структурі портфельів диверсифікованих, не диверсифікованих та венчурних фондів [6; 22]

Завдання до практичного заняття:

Завдання 1. Умовний інвестор сформував портфель цінних паперів за рахунок придбання наступних:

- 1) 5000 одиниць акцій підприємства А за ціною 3 грн. з доходністю 14%;
- 2) 6000 одиниць акцій підприємства Б за ціною 5 грн. з доходністю 13%;
- 3) 500 облігацій підприємства А за номіналом 1000 грн. з доходністю 10%;
- 4) 500 державних облігацій внутрішньої позики з номіналом 1000 грн. і доходністю 7%.

Розрахуйте середню доходність сформованого портфеля інвестора.

Практичне завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. По трьох видах акцій проведено оцінку спільного вірогідного розподілу доходностей. Обчислити очікувану доходність і стандартне відхилення портфеля цінних паперів, якщо умовний інвестор 30% коштів спрямує в придбання акцій А, 40% - в придбання акцій Б і 30% - в акції В. Припускається, що доходність кожного цінного папера некорельована з доходністю інших цінних паперів.

<i>Варіант</i>	<i>Результат</i>	<i>Доходність акцій</i>			<i>Вірогідність розподілу доходності акції</i>
		<i>А</i>	<i>Б</i>	<i>В</i>	
<i>1</i>	1	-10	10	0	0,30
	2	0	10	10	0,20
	3	10	5	15	0,30
	4	20	-10	5	0,20
<i>2</i>	1	-5	0	5	0,10
	2	10	5	-5	0,40
	3	0	5	5	0,40
	4	15	10	5	0,10
<i>3</i>	1	-5	10	0	0,15
	2	0	5	5	0,35
	3	5	15	10	0,35
	4	-10	5	0	0,15

4	1	-5	0	5	0,30
	2	-10	5	5	0,20
	3	0	5	5	0,30
	4	15	10	5	0,20
5	1	-5	10	0	0,10
	2	0	5	5	0,40
	3	5	15	10	0,40
	4	-10	5	0	0,10

Теми рефератів

1. Модель оптимального портфеля інвестицій Марковиця.
2. Оцінка ефективності інвестиційного портфеля (моделі Шарпа, Тейлора, Дженсона).
3. Класифікація портфельних ризиків.
4. Агресивна стратегія управління інвестиційним портфелем.
5. Використання коефіцієнтів коваріації та кореляції для вимірювання ступеню взаємозв'язку доходностей двох цінних паперів.
8. Етапи формування стратегії на фондовому ринку..
9. Джерела інформаційного забезпечення портфельного інвестора.

Література [3; 4; 16; 19-32;35; 39-43; 45-47; 51-53; 60; 62; 71-73; 106-108; 112; 134]

Тестове завдання до модуля 3.

1. Якщо не менш 80% відсотків загальної вартості активів ІСІ становлять грошові кошти, ощадні сертифікати, облігації підприємств та облігації місцевих позик, державні цінні папери, а також цінні папери, що допущені до торгів на фондовій біржі або у торговельно-інформаційній системі, то інвестиційний фонд класифікується як:

- а) диверсифікований;
- б) недиверсифікований;
- в) венчурний.

2. Портфель, що формується за критерієм максимізації поточного доходу чи приросту інвестованого капіталу поза залежністю від ступеня інвестиційного ризику є:

- а) агресивним портфелем;
- б) поміркованим портфелем;
- в) консервативним портфелем.

3. Чи можна зменшити несистематичний ризик за рахунок диверсифікації портфеля:

- А) так;
- Б) ні.

4. Скільки фінансових інструментів має бути в портфелі цінних паперів, щоб вважати його диверсифікованим:

- а) не менше 5;

- б) від 5 до 10;
- в) від 8 до 20;
- г) понад 20.

5. Виключно юридичні особи можуть бути учасниками:

- а) пайового інвестиційного фонду;
- б) корпоративного інвестиційного фонду;
- в) венчурного фонду;
- г) зазначених в пунктах А, Б і В;
- д) зазначених в пунктах А і Б.

6. Ризик зниження прибутковості, прямих фінансових витрат, що виникає в операціях з цінними паперами у зв'язку з невизначеністю їх фінансових результатів, можливою неефективністю виробництва, маркетинговими помилками чи прорахунками фінансового менеджменту, є:

- а) систематичним ризиком;
- б) несистематичним ризиком.

7. Значення Індексу прибутковості, що свідчить про те, що проект є прийнятним, відповідає:

- а) $IP \leq 0$;
- б) $IP \geq 0$;
- в) $IP \leq 1$;
- г) $IP \geq 1$;

8. Лізинг, при якому власник майна передає право власності на нього майбутньому лізингодавцю на умовах купівлі-продажу і водночас виступає як користувач даного майна, є наступною формою лізингу:

- а) з повним набором послуг;
- б) зворотнім;
- в) розподільним;
- г) непрямим;
- д) прямим;
- е) оперативним;
- ж) фінансовим.

9. Кредитна лінія зі встановленим лімітом, при перевищенні якого змінюється вартість фінансування, є лінією:

- а) підтвердженою;
- б) з повідомленням;
- в) рамковою;
- г) не відновлювальною;
- д) револьверною.

10. Згідно з українським законодавством, об'єктом лізингу не можуть виступати:

- а) нематеріальні активи;
- б) основні фонди;
- в) майнові комплекси підприємств;
- г) земельні ділянки;
- д) майнові права;

11. Угода лізингу класифікується оперативний лізинг, якщо:

- а) за термін дії угоди амортизується не менше 60% вартості об'єкту;
- б) за термін дії угоди амортизується менше 75% вартості об'єкту;
- в) за термін дії угоди амортизується понад 75 % вартості об'єкта.

12. Інвестиційна операція, пов'язана з перетворенням виробничого процесу на основі сучасних науково-технічних досягнень, що здійснюється згідно з комплексним планом і спрямована на збільшення виробничого потенціалу підприємства відповідає наступній формі реального інвестування::

- а) придбання цілісного майнового комплексу;
- б) модернізація;
- в) реконструкція;
- г) відновлення устаткування;
- д) інноваційне інвестування в нематеріальні активи.

13. Чи відповідають елементи поточних витрат за інвестиційним проектом переліку елементів витрат на виробництво (сировина, матеріали, паливо, зарплата, амортизація тощо):

- а) так;
- б) ні;
- в) частково.

14. Спосіб фінансування компанією власних дій за рахунок чистого прибутку, нерозподіленого серед акціонерів, це:

- а) самофінансування;
- б) корпоратизація;
- в) трастинг;
- г) факторинг;
- д) франчайзинг.

15. Аналіз точки беззбитковості проекту визначає:

- а) мінімально необхідний обсяг фінансування проекту;
- б) мінімально необхідний обсяг позики;
- в) припустимий рівень витрат за проектом;
- г) мінімально необхідний обсяг виробництва для покриття витрат за проектом.

16. До капітальних витрат проекту належать:

- а) сировина і матеріали;
- б) витрати на придбання будівель та устаткування;
- в) амортизація основних фондів;
- г) оплата праці.

17. Оберіть визначення економічного змісту показника чистої приведеної вартості проекту:

- а) сумарний поточний прибуток за проектом;
- б) усі прибутки від реалізації проекту, скориговані на розмір інфляції;
- в) сумарна за всіма роками життя проекту приведена до поточного періоду різниця між прибутками і витратами за проектом.

18. З яким показником порівнює інвестор внутрішню норму прибутковості проекту, приймаючи рішення щодо його ухвалення:

- а) з фондівіддачею;

- б) з середньою ринковою доходністю;
- в) з очкуваною рентабельністю інвестицій.

19. Кредит, при якому вся відповідальність за реалізацію проекту покладається на фінансово-кредитну організацію, є кредитом:

- а) без регресу на позичальника;
- б) з повним регресом на позичальника;
- в) з частковим регресом на позичальника
- г) фінансування на консорційних засадах.

20. Якій кількісній мірі відповідає показник періоду окупності для позитивної оцінки проекту інвестором:

- а) менше 1 року;
- б) менше 2 років;
- в) від 2 до 4 років;
- г) менше загального терміну життя проекту;
- д) менше періоду, що визначений для повного погашення зобов'язань по борговому фінансуванню проекту;
- е) менше 10 років.

21. Інвестиційний портфель інвестора складається з трьох форм інвестицій із питоמוю вагою на початок року 20, 30 і 50%. Протягом року ринкова вартість кожної складової портфеля зросла відповідно на 15, 18 і 20%. Визначте середньорічну доходність портфеля:

- а) 17,7%;
- б) 18,0%
- в) 18,4%.

22. Визначити рентабельність власного капіталу інвестора в 500 тис. грн., якщо при загальному досягнутому рівні річного прибутку 30 коп. на кожен гривню вкладень він користувався позиковим капіталом у 300 тис. грн. під 20% річних:

- а) 10%;
- б) 18%;
- в) 25%;
- г) 30%;
- д) 36%.

23. Вартість обладнання, що надано в лізинг, складає 50 тис. грн., термін дії угоди – 2,5 роки, розмір лізингового відсотка – 25% річних. Розмір лізингового платежу за умови рівномірного (анюїтетного) погашення кожні півроку становитиме:

- а) 9 043 грн.;
- б) 13 239 грн.;
- в) 14 043 грн.;
- г) 18 256 грн.

24. За умовами угоди з питання №23 визначте, яким буде розмір фінансового доходу лізингодавця за перший рік дії угоди фінансового лізингу:

- а) 4 095 грн.;
- б) 5 000 грн.;

- в) 9 043 грн.;
- г) 9 095 грн.;
- д) 9 947 грн.;
- е) 13 239 грн.;
- ж) 14 043 грн.

25. За умовами питання № 23 розрахуйте розмір відшкодування вартості об'єкту лізингу за 1,5 роки дії угоди фінансового лізингу:

- а) 9 043 грн.;
- б) 9 947 грн.;
- в) 10 942 грн.;
- г) 13 239 грн.;
- д) 14 043 грн.;
- е) 15 006 грн.;
- ж) 29 932 грн.

ТЕСТОВЕ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ „ІНВЕСТИВАННЯ” (підсумковий контроль)

1. Якщо прями́й інвестор володіє менш як 50% капіталу в іноземному володінні компанії, то воно визначається як:

- а) філія;
- б) дочірня компанія;
- в) асоційована компанія.

2. Майно іноземного інвестора, що ввозиться в Україну, звільняється від обкладання митом, якщо воно:

- а) є внеском іноземного інвестора до статутного фонду підприємства з іноземною інвестицією;
- б) ввозиться на строк не менше 3 років з метою інвестування на підставі зареєстрованих договорів (контрактів);
- в) ввозиться на строк не менше 5 років з метою інвестування на підставі зареєстрованих договорів (контрактів);
- г) ввозиться з метою реалізації.

3. Цінні папери іноземних держав та інших іноземних емітентів можуть бути включені до складу активів диверсифікованого фонду:

- а) без обмежень;
- б) не допускається;
- в) не більше 10%;
- г) не більше 20%;
- д) лише допущені до торгів не менше ніж на двох провідних іноземних біржах чи торгово-інформаційних системах;
- е) лише ті, що гарантовані урядами іноземних держав;
- ж) зазначене в пунктах В і Д;
- з) зазначене в пунктах Г і Д;
- і) зазначене в пунктах В, Д і Є;
- й) зазначене в пунктах Г, Д і Є.

4. Якщо інвестиційний фонд закритого типу здійснює виключно приватне розміщення цінних паперів власного випуску, та активи якого більш ніж на 50% складаються з корпоративних прав та цінних паперів, що не допущені до торгів на фондовій біржі або у торговельно-інформаційній системі, то він класифікується як:

- а) диверсифікований;
- б) недиверсифікований;
- в) венчурний.

5. Цінні папери іноземних держав та інших іноземних емітентів, можуть бути включені до активів українських інвестиційних фондів, якщо вони допущені до лістингу на наступних біржах та торгово-інформаційних системах:

- а) Нью-Йоркська фондова біржа;
- б) НАСДАК ;
- в) ПАРТАД;
- г) Токійська фондова біржа;
- д) Гонконгська фондова біржа;
- є) зазначених в пунктах А, Б і Г;
- ж) зазначених в пунктах А, Б і В;
- з) зазначених в пунктах А, Б, В і Г;
- і) зазначених в пунктах Б і В;
- й) всі зазначені в пунктах А, Б, В, Г і Д.

6. Чи можна класифікувати як форму іноземної інвестиції придбання нерезидентом нерухомого чи рухомого майна, включаючи будинки, квартири, приміщення, обладнання, транспортні засоби та інші об'єкти власності:

- а) так;
- б) ні.

7. Підприємство з іноземними інвестиціями - підприємство (організація) будь-якої організаційно-правової форми, створене відповідно до законодавства України, іноземна інвестиція в статутному фонді якого становить:

- а) не менше 5%;
- б) не менше 10%;
- в) не менше 20%;
- г) не менше 25%;
- д) не менше 50%.

8. Якщо значення індексу потенційного припливу прямих інвестицій ЮНКДАТ наближається до 1, це свідчить:

- а) про високу здатність країни до залучення іноземних інвестицій;
- б) про низьку здатність країни до залучення іноземних інвестицій.

9. При прийнятті рішення про включення цінного паперу в портфель, при наявності альтернативного цінного паперу, за критерієм мінімізації ризику, перевагу має той:

- а) коефіцієнт варіації якого менше;
- б) коефіцієнт варіації якого більше;
- в) значення коефіцієнту варіації не враховується.

10. Аналіз цінних паперів, що ґрунтується на минулій та поточній ринковій поведінці фондових цінностей і на підставі її аналізу дозволяє прогнозувати їх динаміку в майбутньому, - це:

- а) технічний аналіз цінних паперів;
- б) фундаментальний аналіз цінних паперів.

11. Сукупний індекс Нью-Йоркської фондової біржі, що відображає динаміку курсів акцій усіх корпорацій, зареєстрованих на біржі, - це:

- а) Dow Jones Index;
- б) Value Line Composite Index;
- в) NYSE Composite Index;
- г) Wilshire-5000;
- д) Standart's & Poor's Index.

12. Портфель, що формується за критерієм мінімізації рівня інвестиційних ризиків, виключає використання інструментів, рівень ризику яких перевищує середньо ринковий.

- а) спекулятивним портфелем;
- б) поміркованим портфелем;
- в) консервативним портфелем.

13. Чи можна зменшити систематичний ризик за рахунок диверсифікації портфеля:

- а) так;
- б) ні.

14. Якщо інститут спільного інвестування не приймає зобов'язання щодо викупу емітованих ним цінних паперів (або компанією з управління його активами) до моменту його реорганізації або ліквідації, то він класифікується як:

- а) відкритого типу;
- б) інтервального типу;
- в) закритого типу.

15. Оцінки фінансових інвестицій за якої їх ринковий курс визначається внутрішньою вартістю підприємства та його корпоративних прав:

- а) технічний аналіз фондових інструментів;
- б) фундаментальний аналіз фондових інструментів.

16. Індекс, що може використовуватися для аналізу вартості акцій певної галузі на українському ринку, -це:

- а) індекс ProU-50;
- б) інтегральний індекс;
- в) ПФТС- індекс;
- г) індекс КАС.

17. При порівнянні коефіцієнта ціна-дохід стосовно акцій декількох підприємств, більшу інвестиційну привабливість мають акції:

- а) з меншим значенням коефіцієнту;
- б) з більшим значенням коефіцієнту;
- в) не дозволяє визначити рівень інвестиційної привабливості цінного паперу.

18. Нарахування відсотків за облігаціями здійснюється:

- а) після нарахування дивідендів за привілейованими акціями;
- б) після нарахування дивідендів за простими акціями;
- в) до нарахування дивідендів за привілейованими акціями;
- г) до нарахування дивідендів за простими акціями.

19. Інститут спільного інвестування, що залучає грошові кошти шляхом емісії інвестиційних сертифікатів, є:

- а) пайовим інвестиційним фондом;
- б) корпоративним інвестиційним фондом.

20. Коефіцієнт β відображає рівень ризику за окремим цінним папером як об'єктом фінансового інвестування. Якщо $\beta < 1$, то ризик інвестування у даний цінний папір:

- а) нижче середньоринкового;
- б) знаходиться на рівні середньоринкового;
- в) вище за середньоринковий.

21. Значення чистої приведеної вартості, що свідчить про те, що проект є прийнятним, відповідає:

- а) $NPV \leq 0$;
- б) $NPV \geq 0$;
- в) $NPV \leq 1$;
- г) $NPV \geq 1$.

22. Угода лізингу класифікується як фінансовий лізинг, якщо:

- а) за термін дії угоди амортизується не менше 60% вартості об'єкту;
- б) за термін дії угоди амортизується не менше 75% вартості об'єкту;
- в) за термін дії угоди амортизується не менше 90% вартості об'єкту;
- г) об'єкт не може бути переданий в лізинг іншій особі через особливі характеристики.

23. Систематичний ризик пов'язаний з:

- а) проблемами фінансування проекту;
- б) з настанням критичних для проекту подій;
- в) із загальноекономічною ситуацією у країні;
- г) з можливістю погіршення зовнішніх умов реалізації проекту.

24. До поточних витрат проекту не належать:

- а) сировина і матеріали;
- б) витрати на придбання будівель та устаткування;
- в) амортизація основних фондів;
- г) оплата праці.

25. Інвестиційна операція, пов'язана з заміною або доповненням парку устаткування новими видами, спрямована на просте відтворення активної частини виробничих основних фондів, є такою формою реального інвестування як:

- а) придбання цілісного майнового комплексу;
- б) модернізація;
- в) реконструкція;
- г) відновлення устаткування;
- д) інноваційне інвестування в нематеріальні активи.

26. *Оберіть формулу для приведення прогнозованих грошових потоків до поточного періоду:*

- а) $FV = PV * (1+r)^n$;
- б) $PV = FV * (1+r)^n$;
- в) $PV = FV / (1+r)^n$.

27. *Згідно з українським законодавством, об'єктом лізингу можуть виступати:*

- а) нематеріальні активи;
- б) основні фонди;
- в) майнові комплекси підприємств;
- г) земельні ділянки;
- д) майнові права.

28. *Фінансування складних крупно масштабних об'єктів, що передбачає участь декількох компаній постачальників, лізингодавців чи залучення кредитних ресурсів кількох банків для придбання об'єкта лізингу, відповідає лізингу:*

- а) с повним набором послуг;
- б) зворотнім;
- в) розподільним;
- г) непрямим;
- д) прямим;
- е) оперативним;
- ж) фінансовим.

29. *Кредитна лінія, яку банк відкриває для оплати поставок в межах одного контракту, що реалізується протягом тривалого періоду є:*

- а) підтвердженою;
- б) з повідомленням;
- в) рамковою;
- г) не відновлюваною;
- д) револьверною.

30. *Номінальна і реальна оцінка прибутковості інвестування розрізняється:*

- а) рівнем ризику;
- б) рівнем інфляції;
- в) ставкою дисконту;
- г) обліковою ставкою національного банку.

31. *Спосіб вторинного отримання доходів, шляхом вкладання у цінні папери прибутку, одержаного від первинних інвестицій у підприємство, це який спосіб фінансування, як:*

- а) самофінансування;
- б) корпоратизація;
- в) трастинг;
- г) факторинг.

32. *Кредит, що передбачає паритетний розподіл ризиків між учасниками проекту, за умовами якого вони приймають відповідальність за фіксовані в*

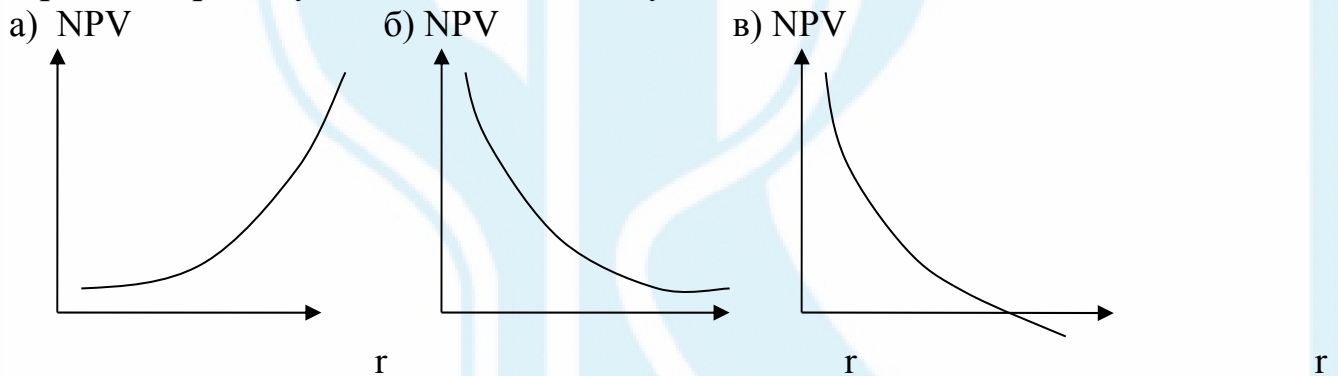
контрактах комерційні зобов'язання; за ризики, що виникають внаслідок їх діяльності, є кредитом:

- а) без права регресу;
- б) з частковим регресом;
- в) з повним регресом;
- г) на консорціальних засадах.

33. Оперативне керування проектом – це:

- а) дії менеджерів чи інвестора щодо реалізації проекту;
- б) комплекс дій керівника проекту щодо забезпечення запланованого прибутку від використання вкладених коштів;
- в) система моніторингу та організації впливу на процес використання інвестованих коштів;
- г) сукупність щоденних конкретних дій щодо виконання плану використання засобів для одержання поточного прибутку не нижче запланованого.

34. Оберіть малюнок, що відбиває залежність чистої приведеної вартості проекту від ставки дисконту:

35. Чи варто враховувати фактор інфляції при приведенні майбутніх грошових потоків при інвестуванні до поточних:

- а) так;
- б) ні;
- в) на розсуд інвестора.

36. Рівень ризику і прибутковість інвестування пов'язані:

- а) прямопропорційно;
- б) оберненопропорційно;
- в) у різних проектах по різному.

37. Оберіть з перерахованих методів ті, що дозволяють досліджувати інвестиційний ризик за проектом:

- а) аналіз чутливості реагування;
- б) визначення точки беззбитковості;
- в) метод імітаційного моделювання;
- г) чиста приведена вартість;
- д) аналіз сценаріїв розвитку проекту.

38. Облігація випущена з номіналом 100 грн. і річною купонною ставкою 12%. За умови, що витрати на випуск складають 5%, а ставка податку на прибуток 20%, вартість залучення капіталу від такої облігації становитиме:

- а) 9,14%;

- б) 10,1%;
- в) 12%;
- г) 12,63%;
- д) 15,16%.

39. Облігація з номіналом 100 грн. і купонною ставкою 13% випущена на 5 років. Поточна ціна даної облігації, за умови, що ставка дисконту складає 10%, а до погашення залишилось 2 роки, становитиме:

- а) 93,39 грн.;
- б) 94,46 грн.;
- в) 105,21 грн.;
- г) 111,45 грн.;
- д) 114,52 грн.

40. Середня ринкова доходність галузі складає 13%, безпечна ринкова ставка – 9%. Необхідна ставка доходу для акції даної галузі має складати:

- а) 11,76%;
- б) 14,76%;
- в) 18,72%.

41. Чому дорівнюватиме поточна ціна акції з постійним приростом дивідендів, якщо відомо, що останній сплачений дивіденд склав 2,4 грн., темпи приросту дивідендів зберігаються на рівні :%, а ставка дисконту на ринку складає 9%:

- а) 16,96 грн.;
- б) 28,27 грн.;
- в) 84,8 грн.

42. Активи інвестора на початок року становили 400 тис. грн., на кінець – 500 тис. грн. Річна прибутковість інвестицій дорівнює:

- а) 20%;
- б) 25%;
- в) 50%;
- г) 125%.

43. Визначте рівень ризику за проектом, якщо розрахунки дали три варіанти можливого прибутку: 60, 80 і 90 тис. грн.:

- а) коефіцієнт варіації дорівнює 0,12;
- б) коефіцієнт варіації дорівнює 0,16;
- в) коефіцієнт варіації дорівнює 0,18;
- г) коефіцієнт варіації дорівнює 0,27.

44. Розрахуйте значення чистої приведеної вартості для проекту, що передбачає початкові інвестиції - 200 тис. грн., поточний прибуток протягом трьох років по 100 ти. грн., ліквідаційна вартість активів – 50 тис. грн., ставка дисконту – 20%:

- а) -39,36 тис. грн.;
- б) 39,58 тис. грн.;
- в) 50 тис. грн.;
- г) 123,84 тис. грн.

45. Визначте термін окупності чотирирічного проекту, за яким передбачено початкові інвестиції в перший рік – 180 тис.грн., обсяг реалізації продукції – 140 тис. грн.. щорічно, витрати на виробництво – 80 тис. грн.. щорічно, ставка дисконту – 10%:

- а) менше 3 років;
- б) від 3 до 4 років;
- в) від 4 до 5 років;
- г) понад 5 років.

46. Визначити точку беззбитковості проекту, якщо прогнозована ціна одиниці продукції – 10 грн., змінні витрати на одинцю продукції – 4 грн., умовно-постійні щомісячні витрати за проектом – 60 тис. грн.:

- а) 10 тис. одиниць;
- б) 20 тис. одиниць;
- в) 30 тис. одиниць.

47. Інституційний інвестор, що фінансує обране за певним критерієм, визначене, досить вузьке коло інших компаній, не здійснює диверсифікації вкладень не володіє контрольними пакетами акцій компаній, що нею фінансуються, є:

- а) інвестиційною компанією;
- б) фінансовою компанією;
- в) холдинговою компанією.

48. Якщо ставка дисконту визначена на рівні 10%, а очікуваний темп інфляції складає 18% річних, то скорегована ставка з урахуванням інфляції дорівнюватиме:

- а) 11,8 %;
- б) 18%;
- в) 19,8 %;
- г) 28%;
- д) 29,8%.

49. Реальні інвестиції, що здійснюються за рахунок відтворення засобів праці, що були спожиті у виробничому циклі, є інвестиціями:

- а) валовими;
- б) оновлення;
- в) розширення.

50. Визначте рівень непевності за коефіцієнтом варіації інвестування 100 тис. грн.. у прості акції виробничого підприємства, якщо в попередні роки по цих акціях виплачувалися дивіденди в 5, 7, 3, 8 і 2% від номіналу:

- а) 0, 22;
- б) 0, 31;
- в) 0, 46.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова

1. Закон України „Про режим іноземного інвестування” від 19.03.96 № 93/96-ВР
2. Закон України „Про промислово-фінансові групи” від 21 листопада 1995р.
3. Закон України „Про цінні папери і фондовий ринок” від 23.02.06 №3480-IV
4. Закон України "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні" від 30.10.96 № 448/96-ВР
5. Закон України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)" від 15.03.01 № 2299-III
6. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність”. від 16.04.1991 №959-XII
7. Закон України “Про інвестиційну діяльність”. від 18.09.91 №1560-XII
8. Закон України “Про підприємництво”. від 07.02.1991 №698-XII
9. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 №2121-III.
10. Закон України “Про страхування”. від 07.03.1996 №85/96-ВР
11. Закон України “Про заставу”. від 02.10.1992 №2654-XII
12. Положення "Про врегулювання питань іноземного інвестування в Україну", Постанова НБУ від 10.08.05р. № 280
13. Про заходи щодо поліпшення інвестиційної привабливості України Розпорядження Кабінету Міністрів України № 55-р від 22.02.2001 р.
14. Закон України “Про загальні основи створення і функціонування спеціальних /вільних/ економічних зон” від 13.10.1992 № 2673-XII
15. Положення про функціонування фондових бірж, Рішення НКЦПФР від 22.11.2012 № 1688, зареєстровано в МЮУ 14.12.2012 р. № 2082/22394
16. Положення про особливості здійснення діяльності з управління активами інституційних інвесторів, рішення ДКЦПФР від 02.11.06 р. № 1227, зареєстроване 30.11.06 р. №1252/13126
- 17.Перелік іноземних бірж та торговельно-інформаційних систем, після проходження лістингу на яких цінні папери іноземних держав та іноземних юридичних осіб можуть становити активи інститутів спільного інвестування, рішення ДКЦПФР від 02.02.05 р. №40, зареєстроване 21.02.05р. №253/10533
- 18.Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій 23.02.98 № 22, Зареєстровано в МЮУ 31.03.1998 р. за № 214/2654

Основна

- 19.Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент: К.,МП “ІТЕМ”, 1995,-447 с.
- 20.Бондар М. І. Інвестиційна діяльність. Методика та організація обліку і контролю: монографія/ Бондар М. І. - К.: КНЕУ, 2008. - 256 с.
- 21.Борщ Л.М. Інвестування: теорія і практика: Навч. посіб. - К.: Знання, 2005. - 470 с.
- 22.Боярко І.М. Інвестиційний аналіз: Навч. посібник /[І. М. Боярко, Л.Л. Гриценко] – К.: ЦУЛ, 2011. – 400с.

- 23.Брусіловський Б. Я. Інформатика інвестування: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2003. - 497 с.
- 24.Вовчак О.Д. Інвестування: навч. посіб./ [Вовчак О.Д.]. - Львів: "Новий Світ-2000", 2011. - 544 с.
- 25.Вовчак О.Д. Аналіз інвестиційних проєктів: навч. посіб./ [Вовчак О.Д., О.В. Колянко, І.Б. Чікіта]. - Львів: Видавництво ЛКА, 2010. - 260 с.
- 26.Верба О.В., Загородніх М.О. Проєктний аналіз. – К.: Наукова думка, 2000
- 27.Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації. -К.:ВІРІ-Р,1999. -320 с.
- 28.Гончаров А.Б. Інвестування: Навч. посіб./ Харківський держ екон. Університет. – Х.: ВД „ІНЖЕК”, 2004
- 29.Грачева М.В. Анализ проєктних ризиків: Учебн. пособие. – М.: ЗАО «Финстатинформ», 1999
- 30.Гридасов В.М., Кривиченко С.В., Ісаєва О.Є. Інвестування: Навч. посіб. - К.: ЦНЛ, 2004. - 164 с.
- 31.Гуткевич С.О. Інвестування: теорія і практика: навч. посіб./ Гуткевич С.О. - К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2006. - 234 с.
- 32.Данілов О.Д.,Івашина Г.М., Чумаченко О.Г. Інвестування: навчальний посібник. - К.: Видавничий дім "Ком'ютерпрес", 2008. - 364 с.
- 33.Договори в сфері інвестування: навч. посібник/ [Щотова Ю.М., Лазько Г.З., Бойко В.М. та ін.]. - К.: Алерта, 2015. - 192 с.
34. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навч. посіб./ Дука А. П. - 2-е вид. - К.: Каравела, 2012. - 432 с.
35. Єрмошенко М.М., Плужников І.О. Аналіз і оцінка інвестиційних проєктів. К., 2004. – 155с.
36. Загородній А.Г., Стадницький Ю.І. Менеджмент реальних інвестицій: Навч. посіб. – К.: Знання, КОО, 2000. – 209 с.
- 37.Затонацька Т.Г. Бюджетне інвестування: теорія та практика/ Затонацька Т.Г. - К., 2008. - 336 с.
- 38.Інвестиційний менеджмент: навч. посібник / О.Д. Вовчак, Н.М. Руцишин. Ю.О. Самура, М.Б. Шморгай; [За заг. ед.. д.е.н., проф.. О.Д. Вовчак]. - Львів: Видавництво львівської комерційної академії, 2009. – 360 с.
- 39.Інвестування: підручник/ [Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко Т. І. та ін.]. - К.: Знання, 2008. - 452 с.
- 40.Інвестування: підруч./ [Ред. Омелянович Л.О.]. - К.: Знання, 2012. - 278 с.
- 41.Інвестування: підручник/ [За ред. В.Г. Федоренко, М.П. Денисенка]. - К.: Алерта, 2012. - 272 с.
- 42.Кириченко О. А., Єрохін С. А. Інвестування: підруч. - К.: Знання, 2009. - 573 с.
- 43.Ковалев В.В. Методы оценки инвестиционных проектов - М.: Финансы и статистика, 1998.
- 44.Коваленко М. А., Радванська Л. М. Фінанси спільного інвестування: Навч. посіб. - Херсон: ОЛДІ-плюс, 2002. - 248 с.

45. Корнєєв В. В., Глущенко С. В. Цінні папери в системі фінансового ринку: Фінансовий ринок та ринок цінних паперів. Операції з цінними паперами: Інформ.-довід. посібник. - К.: НДФІ, 1999. - 68 с.
46. Кравченко Ю.Я. Ринок цінних паперів: навч. посіб./ [Кравченко Ю.Я.]. - 2-ге вид., змін. та доп. - К.: Дакор, КНТ, 2009. - 672 с.
47. Крушвиц Л. Инвестиционные расчеты/Пер. с нем. под. общ. ред. В.В. Ковалева, З.А. Сабова. -СПб:Питер, 2001. -432 с.
48. Лоренс Дж. Гитман, Майкл Д. Джонк. Основы инвестирования: Пер. с англ., М. "Дело". 1997.- 991 с.
49. Ляшенко В.И. Фондовые индексы и рейтинги.-Донецк: Сталкер, 1998
50. Лудченко Я.О. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів: Навч. Посібник. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2004. 208с.
51. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч./ [Майорова Т. В.]. - К.: ЦУЛ, 2009. - 472 с.
52. Мендрул О.Г., Павленко І. А. Фондовий ринок: операції з цінними паперами: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2000. -156с.
53. Мойсеєнко І.П. Інвестування: Навч. посіб. - К.: Знання, 2006. - 490 с.
54. Музиченько А.С. Інвестиційна діяльність в Україні: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. – К.: Кондор, 2005
55. Мертенс А. Инвестиции: Курс лекций по современной финансовой теории. – К.: КИА, 1997.
56. Нікбахт, Гропеллі. Фінанси. Основи:-Пер.з англ. - К.,1993.-383 с.
57. Нечаєв Г.І., Коломієць О.С., Коломієць Ю.О. Введення до проектного аналізу: навч. посібник. – Луганськ: Вид-во Східноукраїнського нац. ун-ту ім. В. Даля, 2003
58. Норкотт Д. Принятие инвестиционных решений. Пер с англ. –М.: «Банки и биржи», «ЮНИТИ», 1997
59. Отецький В.Л. Інвестиції та інновації: проблеми теорії та практики.-К.: ІАЕ УААН, 2003
60. Парсяк В.Н., Зельдіс В.В. Ринок цінних паперів. Маркетингові дослідження. - К.: ЦУЛ, 2007. - 224 с.
61. Пересада А.А., Смирнова О.О., Онікієнко С.В., Ляхова О.О. Інвестування: Навч.-метод. посібник. -К.: КНЕУ, 2001
62. Пасічник В.Г., Акілін О.В. Ринок цінних паперів: Навч. посіб. - К.: ЦНЛ, 2005. - 168 с.
63. Петухова О. М. Інвестування: Навч. посібник. -К.: ЦУЛ, 2014. – 336 с.
64. Пересада А.А., Смирнова О.О., Онікієнко С.В., Ляхова О.О. Інвестування: Навч.-метод. посібник. -К.: КНЕУ, 2001 – 251с.
65. Пересада А.А., Коваленко Ю.М., Онікієнко С.В. Інвестиційний аналіз: Підручник – К.: КНЕУ, 2005 -485с.
66. Пересада А.А., Майорова Т.В. Інвестиційне кредитування: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002
67. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування: Підруч. - К.: КНЕУ, 2005. - 736 с.

68. Портфельне інвестування: Навч. посіб./ Пересада А.А., Шевченко О.Г., Коваленко Ю.М., Урванцева С.В. - К.: КНЕУ, 2004. - 408 с.
69. Пособие ЕРНСТ энд ЯНГ по составлению бизнес-плана/ Пер. с англ., 2-е изд. - М.: "Джон Уайли энд Санз", 1995. -224 с.
70. Примостка Л.О. Фінансові деривативи: аналітичні та облікові аспекти: Монографія. – К.: КНЕУ, 2001. – 263 с.
71. Ринок боргових цінних паперів в Україні: суперечності та тенденції розвитку: монографія/ [Лютий І.О., Грищенко Т.В., Любка О.В. та ін]. - К.: ЦУЛ, 2008. - 432 с.
72. Сазонець І. Л., Федорова В. А. Інвестування: підруч. - К.: ЦУЛ, 2011. - 312 с.
73. Сазонець І. Л., Федорова В. А. Інвестування: міжнародний аспект: Навч. посіб. - К.: ЦНЛ, 2007. - 272 с.
74. Савчук В.П., Прилипко С.И., Величко Е.Г. Анализ и разработка инвестиционных проектов: Учеб. Пособие. – К.: Абсолют-В, Ольга, 1998. – 304с.
75. Татаренко Н.О., Поручник А.М. Теорії інвестицій: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 160с.
76. Телишевська Л. І., Успенко В. І. Інвестиційний аналіз: навч. посіб. - Х.: Бурун-Книга, 2011. - 280 с.
77. Фабоцци Фрэнк Дж. Управление инвестициями. Пер. с англ. М.: ИНФРА М, 2000
78. Федоренко В.Г. Інвестування: підруч./ Федоренко В. Г. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Алерта, 2008. - 448 с.
79. Федоренко В.Г. Інвестознавство: Підручник. – 3-тє вид., допов. – К.: МАУП, 2004. -408с.
80. Федоренко В.Г. Іноземне інвестування економіки України: Навч. посіб. - К.: МАУП, 2004. - 272 с.
- 81.Циглик І.І., Кропельницька С.О., Білий М.М., Мозіль О.І. Аналіз і розробка інвестиційних проектів: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. -160с.
- 82.Чернелевський Л. М., Слободян Н. Г., Михайленко О. В. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний: підруч. - К.: Хай-Тек Прес, 2009. - 640 с.
- 83.Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Инвестиции. – М.: ИНФРА-М, 1998
- 84.Шклярук С.Г. Портфельное инвестирование. Теория и практика. Курс лекций по инвестированию, формированию и управлению инвестиционным портфелем.-Учебное пособие .-К.:Нора-принт, 2000 .-367 с.
- 85.Шклярук С. Г. Проектне фінансування: навч. посіб./ Шклярук С. Г. - К.: ДП " Вид. дім. "Персонал", 2009. - 472 с.
86. Щукін Б.М. Інвестування: Курс лекцій. – К: МАУП, 2004.– 213с.
87. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. – К: МАУП, 2002.–128с.

Додаткова

88. Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности: Пер. с англ., М.: "Финансы и статистика".1996.- 623 с.

89. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов. Пер. с англ. – М.: «Банки и биржи», «ЮНИТИ», 1999
90. Блохина В.Г. Инвестиционный анализ. Ростов н/Д: Феникс, 2004, - 320с.
91. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов: Пер. с англ., М.: Олимп-бизнес, 1997.
92. Буренин А.Н. Рынки производных финансовых инструментов. - М.: "ИНФРА-М", 1996.
93. Внукова Н. М. Ринок фінансових послуг: Навчально – методичний посібник. – Х.: ІНЖЕК, 2004. – 276 с.
94. Грибалев Н.П., Игнатъева И.Г. Бизнес-план. Практическое руководство по составлению./ Санкт-Петербург, 1994.-158 с.
95. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. -К.: Наукова думка, 1998
96. Денисенко М.П. Планування - важлива складова інвестування. - К.: МАУП, 2001. - 48 с.
97. Денисенко М.П. Основи інвестиційної діяльності: Підручник. К.: Алерта, 2003
98. Дэниелс Д.Д., Радеба Л.Х. Международный бизнес: внешняя среда и деловые операции. М., 1998
99. Дудяк Р. Основи біржової діяльності на товарному і фондовому ринку: Навч. посіб.-Львів: Львівськ. держ. аграрн. ун-т, 2001
100. Жданов В.П. Организация и финансирование инвестиций. – Калининград : Янтарный сказ, 2000
101. Иванов Ю.В. Слияния, поглощения и разделение компаний: стратегия и тактика трансформации бизнеса. М., 2001
102. Игонина Л.Л. Инвестиции: Учеб./Ред. В.А. Слепова.-М.: Юрист, 2002 .-480с.
103. Інвестологія: наука про інвестування / За ред. проф. С.К. Реверчука.- К.: Атіка, 2001
104. Идрисов А.Б. Стратегическое планирование и анализ эффективности инвестиций. - М.: Инфра - М, 1996.
105. Загородній А.Г., Стадницький Ю.І. Менеджмент реальних інвестицій: Навч. посіб. – К.: Знання, КОО, 2000. – 209 с.
106. Калина А.В., Кощеев О.О. Фондовый рынок. Навчальний посібник. – К.: Вид-во „Університет „Україна”, 2006
107. Катасонов В.Ю., Морозов Д.С., Петров М.В. Проектное финансирование: мировой опыт и перспективы для России: Монография .-3-е изд., перераб. и доп.-М.: Анкил, 2001 .-312 с.
108. Килячков А.А., Чалдаева Л.А. Рынок ценных бумаг и биржевое дело. – М.: Юристъ, 2001
109. Киреев А.П. Международная экономика: Учеб. пособие для вузов. Ч.1: Международная микроэкономика: движение товаров и факторов производства. М., 2000
110. Липсиц И.В., Косов В.В. Инвестиционный проект: методы подготовки и анализа: Учеб.-справ. Пособие. – М.: Бэк, 1996

111. Лунев Н., Макаревич Л. Бизнес-план для получения инвестиций: Метод. рекомендации. – М.: Внешсигма, 1995
112. Лысенков Ю.М., Рымарчук А.И., Музыченко О. Фондовый рынок: терминологический словарь-справочник. – К.: Діалог-прес, 1997.
113. Лысенков Ю.М., Рымарчук А.И., Педь И.В. Участники фондового рынка: Функции, организация деятельности. Кн. 5. – К.: Вісник фондового ринку, 1998
114. Майер Дж. М., Олесневич Д.Л. Міжнародне середовище бізнесу: Конкуренція та регулювання у глобальній економіці / Д.Л. Олесневич (наук.ред.). К., 2002
115. Мансухані Г.Р. Золоте правило інвестування: Пер. з англ. – М., 1995. – 93 с.
116. Маховикова Г.А., Кантор В.Е. Инвестиционный процесс на предприятии. – С.Пб.: Питер, 2001
117. Мельник В.В., Козюк В.В. Міжнародна інвестиційна діяльність: навч. посібник. Тернопіль, 2003
118. Міжнародні фінанси: Підручник/ О.І. Рогач, А.С. Філіпенко, Т.С. Шеремет та ін.; за ред. О.І. Рогач. К., 2003
119. Мозговий О.М. Фондовый рынок: Навч. посібник. – К.: Вид-во КНЕУ, 1999.
120. Носова О.В. Іноземні інвестиції в транзитивній економіці України: Монографія. Х., 2001
121. Роуз Питер. Банковский менеджмент: Пер. с англ., М., Академия народного хозяйства при Правительстве Российской Федерации. 1995. – 743 с.
122. Роберт Н.Холт. Основы финансового менеджмента: Пер. с англ. М., – 1993. – 506 с.
123. Роберт Н.Холт, Сет Б.Барнес. Планирование инвестиций. Пер. с англ. М., – 118 с.
124. Рогач О. І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій. К.: Либідь, 2005. – 715 с.
125. Рогач О.І., Шнирков О.І. Транснаціоналізація світового господарства та перехідні економіки: Навч. посібник. К., 1999
126. Рогач О.І., Шнирков О.І. Країни, що розвиваються, і транснаціоналізація світової економіки: Навч. посібник. К., 1998
127. Рокоча В.В., Плотніков О.В., Новицький В.Є., Кудирко Л.П., Сльозко О.О. Транснаціональні корпорації: Навч. посібник. К., 2001
128. Ромашко О.Ю. Регулювання міжнародних фондових ринків: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 240 с.
129. Рут Ф.Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції/Пер. з англ. – К.: Основи, 1998
130. Сакс Дж., Пивоварський О. Економіка перехідного періоду: уроки для України./Пер. з англ. – К.: Основи, 1996.
131. Смирнов А.Л. Организация финансирования инвестиционных проектов. М.: 1993.
132. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005
133. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.

134. Тьюз Р., Бредли Э., Тьюз Т. Фондовый рынок .-6-е изд. Пер. с англ.- М.:Инфра-М,1999

135. Уолш К. Ключові фінансові показники: аналіз та управління розвитком підприємства /Пер. с англ. Лазебний Л.Л.-К.: Наукова думка,2001.-367 с.

136. Управление инвестициями: в 2-х томах/ В.В. Шеремет, В.М. Павлюченко, В.Д. Шапиро и др. – М.: Высшая школа, 1998

137. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств. – К.: Знання-Прес, 2003 – 622с.

138. Черкасов В.Е. Международные инвестиции: Учебн.-практ. пособие. - М.: Дело, 1999

139. Ченг Ф.Ли , Джозеф И. Финетти Финансы корпораций. – М.: Инфра-М, 2000

140. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб.-К.:Знання-Прес,2002 .-535 с.

141. Шклярчук С.Г. Финансовая система: структура, механизм функционирования, оптимизация. Финансовые рынки, финансовые институты и участники, финансовые инструменты, методы анализа, регулирование и оптимизация: Монография .- К.:Нора-принт, 2003 .-568 с.

142. Энг М.В., Лис Ф.А., Мауер Л.Дж. Мировые финансы. М., 1998.

Електронні джерела

1. <http://www.globalpolicy.igc.org>.- висвітлює новини світового бізнесу, інвестицій та фінансів

2. <http://www.ipplanet.net/fdisurvey>- інформація щодо світових потоків прямих інвестицій

3. <http://www.oecd.org>.- офіційний сайт організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), надає інформацію щодо індикаторів розвитку країн ОЕСР

4. <http://www.standartsandpoors.com> – сайт компанії Standarts & Poors, інформація щодо ризиків, рейтингів фінансових інструментів

5. <http://www.moody.com> - сайт рейтингового агенства Moody`s, інформація щодо ризиків, рейтингів фінансових інструментів

6. <http://www.transnationale.org>.- надає інформацію про більш ніж 10000 компаній, включаючи ТНК

7. <http://www.unctad.org/wir/index.htm>- інформація щодо оглядів світових інвестицій

8. <http://www.finance.yahoo.com> –новини світового бізнесу, інвестицій та фінансів

9. <http://www.fdi.eu.com> інформація щодо світових потоків ПІІ та діяльності ТНК

10. <http://www.ssmc.gov.ua> – офіційний сайт Державної комісії по цінним паперам та фондовому ринку

11. <http://www.rada.gov.ua> - офіційний сайт Верховної Ради України

12. <http://www.ufs.com.ua>.- український фінансовий сервер

13. <http://www.investfunds.com.ua> – інформаційний фінансовий сервер